

EST I.

Reggeli Ujság

Noviszád, 1940 augusztus 21.

Szombat

Urednik - Szerkeszti
ANDRÉE DEZSÓ

21. évfolyam 226. szám

A magyar küldöttség átadta a román megbízottaknak a magyar javaslatot Erdély kérdésében

A tegnapi első tanácskozás félóra hosszat tartott - A román delegátusok átvették a magyar javaslatokat, amelyekkel Bukarestbe utaztak - A román küldöttség hétfőn tér vissza és akkor folytatják a megbeszéléseket

Turn Szeverinből jelentik: A Zsófia gőzös pénteken délelőtt 11 óra 20 perckor, közép-európai idő szerint 10 óra 20 perckor érkezett meg Turn Szeverinbe, ahol a kikötőben állott meg. A partron Bárdossy László bukaresti magyar követ, Románia budapesti követe, Ott tartományfőnöke és a helyi hatóságok üdvözölték a magyar delegáció tagjait.

A magyar delegáció tagjai román idő szerint 12 órakor elhagyták a Zsófia hajót és partra szállottak, majd a közetben levő román kulturpalotába mentek, ahol Pop Valér, a román küldöttség vezetője és a román delegáció tagja fogadta a magyar küldöt-

séget. Kölsönös bemutatkozások után megkezdődött az első hivatalos tanácskozás. A megbízólevelek átnyújtása után Hóry András titkos tanácsos, meghatalmazott miniszter, rendkívüli követ, a magyar delegáció vezetője átnyújtotta a magyar kormány javaslatát Pop Valérnak, a román delegáció vezetőjének. A megbeszélés, amely fél óra hosszat tartott, öt perccel egy óra előtt véget ért. A tanácskozás után a magyar küldöttség tagjai visszamentek a Zsófia gőzösré.

A magyar és román kiküldöttek első megbeszéléséről a következő hivatalos jelentést adták ki:

»A MAGYAR ÉS ROMÁN KIKÜLDÖTTÉK MA DÉLBEEN TURN SZEVERINBEN A BIBESCU-PALOTÁBAN TALÁLKOZTAK. A KÖLCSÖNÖS BEMUTATKOZÁS UTÁN KICSERÉLTÉK MEGBÍZÓLEVELEIKET, AMELYEKET ÁTVIZSGÁLTAK, MAJD HÓRY ANDRÁS MEGHATALMAZOTT KÖVET, A MAGYAR KÜLDÖTTÉG VEZETŐJE MONDOTT BESZÉDET, UTÁNA PEDIG ÁTNYUJTOTTA POP VALÉRNAK, A ROMÁN KÜLDÖTTÉG VEZETŐJÉNEK A MAGYAR KORMÁNY HIVATALOS JAVASLATAIT.

A ROMÁN KÜLDÖTTÉG VEZETŐJE ÁTVETTE A MAGYAR JAVASLATOKAT ÉS KÖZÖLTE, HOGY AZOKAT BUKARESTBE VISZI, AHOL A ROMÁN KORMÁNNYAL MEGTÁRGYALJÁK A VÁLASZT, HÉTFŐN PEDIG VISSZATÉRNEK TURN SZEVERINBE, AHOL FOLYTATJÁK A MEGBESZÉLÉSEKET.

A MAGYAR KÜLDÖTTÉG TAGJAI EZUTÁN VISSZATÉRTEK HAJÓJUKRA, A ROMÁN DELEGÁCIÓ TAGJAI PEDIG DÉLUTÁN NÉGY ÓRAKOR BUKARESTBE UTAZTAK. A ROMÁN KÜLDÖTTÉG TAGJAI HÉTFŐN DÉLELŐTT TÉRNEK VISSZA ÉS HÉTFŐN DÉLELŐTT TIZ ÓRAKOR FOLYTATJÁK A TÁRGYALÁST.

A turnszeverini tárgyalások előkészületei

Bukarestből jelentik: Károly román király csütörtökön délben kihallgatáson fogadta Gigurtu román miniszterelnököt, Manoilescu külügyminisztert és Pop Valért, a magyarokkal tárgyaló román küldöttség vezetőjét.

A román küldöttség tagjai csütörtökön este külön vonaton utaztak Turn Szeverinbe. A különvonaton utazott Bárdossy László bukaresti magyar követ és Crucescu budapesti román követ is, aki szintén részt vesz a turnszeverini tárgyalásokon.

Candemir, a román külügyminisztérium igazgatója, már szerdán Turn Szeverinbe repült, ahol megtette az előzetes intézkedése-

ket úgy a magyar bizottság fogadására, mint a tárgyalásokra. A kormány a turnszeverini Dunaparton levő kulturpalotát, amely Bibescu herceg hagyatéka, tartotta a legalkalmasabbnak a tárgyalásokra. Így tehát a tanácskozásokat a kulturpalota nagy könyvtárméjében tartották meg. Itt a nagyteremben három távbeszélő és táviróállomást szereltek fel, ha a küldöttségek tagjai kormányakkal összeköttetésbe akarnának lépni.

Bukarestből már szerdán sok román és külföldi újságíró utazott Turn Szeverinbe, hogy a tanácskozáson jelen legyen.

A román küldöttség élén Pop

Valér volt miniszter áll, aki erdélyi születésű. A delegáció tagjai között van még Szilviu Dragomir, aki bánáti születésű és gimnáziumi tanulmányait a noviszádi görögkeleti szerb gimnáziumban végezte. Szilviu Dragomir kisebbségi miniszter volt Tatarescu kormányában. Rajtuk kívül Brosu meghatalmazott miniszter, Dragalina tábornok, Manuila a központi sta-

tisztikai intézet igazgatója és egy Kolozsvárra kinevezett román egyetemi tanár a román küldöttség tagja.

A magyar küldöttség vezetője Hóry András titkos tanácsos, meghatalmazott miniszter szintén erdélyi származású és így különösen ismeri a tárgyalásra kerülő anyagot.

Hétfőn ismertetik a román választ

Bukarestből jelentik: A román delegátusokat péntek éjjelre várták Bukarestbe. Pop Valér még az éjszaka, de legkésőbb szombathéttal reggel ismerteti a kormányt a magyar javaslatokat. A kormány a javaslatok tanulmányozása céljából azonnal minisztertanácsra ül össze és ott szövegezi meg a választ. A minisztertanács által elfogadott választ viszi Pop Valér Turn Szeverinbe és közli hétfőn délelőtt a tíz órakor kezdődő ülésen a magyar delegátusokkal.

Magyarország tudni akarja mit hajlandó adni Románia

A Basler Nachrichten budapesti tudósítójának jelentése szerint a magyar főváros semleges diplomáciai körökben azzal magyarázzák azt, hogy a magyar küldöttséggel nem utaztak szakértők és egy tábornokon kívül csak két vezérkari tiszt ment Turn Szeverinbe, hogy a magyar kormány nem akar addig érdemleges tárgyalásokba bocsátkozni a román kormánnyal, míg nem tudja, milyen területi engedményeket hajlandó Románia adni. Ha a magyar kormány ismeri Romániának erre vonatkozó álláspontját, akkor kerül majd sor a tényleges tárgyalásokra. A mostani turnszeverini megbeszélés tehát csak előkészítése lenne a tulajdonképpeni tárgyalásoknak.

Németország támogatja Bulgáriának Görög-Tráciára vonatkozó követeléseit

Berlinből jelentik: A német lapok tegnap reggeli számaikban behatóan foglalkoznak a görög kérdéssel. Ezzel kapcsolatosan rátérnek az athéni német követnek Metaxasz miniszterelnökkel folytatott tárgyalásaira is, amely hétfőn este volt. A német lapok értesülései szerint a német követ több követelést támasztott Görögországgal szemben, egyuttal több tanáccsal is szolgált. Elsősorban azt követelte, hogy Görögország mondjon le az angol garanciáról és csatlakozzon a tengelyhez.

Felhívta Metaxasz miniszterelnök figyelmét az albán kérdésre és ennek rendezését sürgősen ajánlotta.

Felszólalt a német követ a bolgár követelések érdekében is. Berlinben ezzel kapcsolatosan úgy tudják, hogy Bulgáriának nemcsak korridort kell kapnia Görög-Tráciában, ami az Égei-tengerhez való szabad utat biztosít számára, hanem követeli Trácia egy részének átadását is, amiben Németország támogatja.

BULGÁRIA ROKONSZENVVEL NÉZI A GÖRÖGELLENEK OLASZ HANGULATOT

Beográdi lapok jelentései szerint a bolgár sajtó kizáróan az olasz jelentéseket hozza a görög-olasz viszállyal kapcsolatosan és ezzel kétségtelen bizonyítékát adja annak,

hogy a bolgár közvélemény teljesen Olaszország oldalára állott ebben a konfliktusban.

Bolgár politikai körökben hangoztatják, hogy Görögország akkor, amikor elfogadta az angol garanciát, megsértette a semlegességet és az egész konfliktus igazi háttere Anglia hallgatolagos támogatása.

Egy hét alatt 505 angol és 129 német repülőgép pusztult el

Szünet nélkül folyik a német légi támadás Anglia ellen — Svájci légtéren keresztül repültek a brit repülőgépek Olaszország fölé — A londoni svájci követ tiltakozik a semlegesség megsértése miatt

Brit Szomáli területén tovább folynak a harcok

Berlinből jelentik: A német legfelsőbb hadvezetőség tegnap a következő hivatalos jelentést adta ki:

»A német légi erők augusztus 15-én, valamint a 15-ről 16-ra virradó éjjel is folytatták támadásaikat a brit kikötők, ipartelepek, repülőterek és záróléggömbök ellen.

Portland, Scarborough, Bridlington és Middlesborough kikötői, Birmingham és Hull repülőterei, valamint Anglia több déli, délkeleti és középső területein levő repülőterek ellen támadásokat hajtottunk végre. Mindezek a bombázások sikeresek voltak.

Néhány helyen légi harcokra is sor került. E harcok során Galand őrnagy a huszadik ellenséges gépet lőtte le.

Brit repülőgépek Nyugatnémetország ellen intézett éjszakai támadásai nem okoztak semmiféle különleges károkat.

A tegnapi nap folyamán 143 ellenséges repülőgépet lőttek le, 32 német gép nem tért vissza állomáshelyére.

A La Manche csatornában 9 német és egy angol pilótát mentettek meg.

Egy német tengeralattjáró két felgyverzett ellenséges kereskedelmi hajót süllyesztett el, összesen 14.000 tonna tartalommal. Néhány német aknaszedő hajónak négy Spytfeyre angol repülőgépet sikerült lelőni.

A NÉMET LÉGI ERŐ FÖLÉNYE

A német légi erők fölényét az Anglia feletti légi harcok során a következő adatok is bizonyítják:

Augusztus 8-tól 15-ig esti 20 óráig összesen 505 brit repülőgépet lőttek le a németek, míg ugyanakkor a németek összes vesztesége 129 gép volt.

Az elmúlt éjjel ismét idegen repülőgépek jelentek meg Svájc felett

Bernből jelentik: A svájci honvédelmi főparancsnokság a következő közlést adta ki:

Az augusztus 15-e és 16-a közötti éjjelen, 23 óra körül ismét idegen repülőgépek repültek el svájci terület felett.

Amennyire eddig meg lehetett állapítani, az idegen gépek Bazel és Delsberg között érték svájci terület fölé és azután dél felé fordulva, Tessin kanton felé folytatták útjukat. Körülbelül egy óra múlva ellenkező irányban visszatértek.

Mivel a repülőgépek igen nagy magasságban repültek, így jelenlétüket csak hallás útján lehetett megállapítani és nem lehet tudni, hogy milyen nemzetiségűek voltak. Az a mód azonban, ahogy repültek, valamint repülésük iránya azt mu-

A CSÜTÖRTÖKI NÉMET LÉGI TAMADÁSBAN 520 REPÜLŐGÉP VETT RÉSZT

Berlinből jelentik: A főparancsnokságtól nyert értesülések alapján az Anglia délkeleti grófságai ellen csütörtökön lefolyt légi harcokban 200 német bombázógép vett részt, amelyeket 320 darab Messerschmidt típusú vadászgép kísért. E támadás során a német gépek egészen New Castle grófságig nyomultak elő.

A német bombázók elsősorban a kikötőket vették célba, az ott levő hajókat és laktanyákat, azonkívül a repülőtereket és légvédelmi tüzérési állásokat.

Ezek a támadások az egész vonalon kiváló eredményt értek el. Erősen tulzottak azok az angol forrásból származó hírek, melyek szerint több ezer német gép vett volna részt a csütörtöki támadásokban. Londonban azért dobálnak ilyen nagy számokkal, hogy legalább ilymódon igazolják azt a nagy kárt, amit a német bombázók csütörtökön Angliában okoztak.

ANGOL JELENTÉS A TEGNAPI NÉMET REPÜLŐTAMADÁSRÓL

A londoni Reuter-ügynökség jelenti: Az elmúlt éjjel és reggel ellenséges repülőgépek jelentek meg Anglia középső részei felett.

Az ellenséges repülőgépek megtámadták Anglia északkeleti részeinek parti területeit is. Anglia északnyugati, délnyugati és Wales része felett is láttak ellenséges repülőgépeket. Még nem tudni, hogy ezek a gépek támadásokat is végrehajtottak-e.

Anglia középső részeiben nagy robbanóerejű bombák estek le. Néhány személy meghalt, többen halálos sérüléseket szenvedtek. Az anyagi kár aránylag csekély.

tatja, hogy újból szándékosan sérítették meg Svájc felségterületét.

A svájci hadseregparancsnokság e jelentéséhez a német távirati iroda azt a megjegyzést fűzi, hogy a repülőgépek csak angol eredetűek lehetnek.

A német távirati iroda azt is jelenti, hogy a svájci kormány utasította londoni követét, fejezze ki legerélyesebb tiltakozását Svájc semlegességének angol részről történt ismételt megsértése miatt.

A Stefani-iroda berni jelentése szerint az elmúlt éjjel valamivel éjjel után, utána pedig 2 óra 20 perckor idegen repülőgépek repültek el svájci terület felett.

Légirádó volt és a léghárító ágyuk is működésbe léptek.

Angol repülőgépek Északolaszország felett

Az olasz főhadiszállás tegnap a következő hivatalos jelentést adta ki:

»Brit-Szomáliában támadó hadműveleteink teljesen kifejlődnek. Egy ellenséges repülőgépet lelőttünk, lángokba borulva zuhant le.

Kolbaloje és Massaua repülőtere felett ellenséges repülőgépek repültek el és bombázták azokat, jelentéktelen kárt okozva. Négy személy meghalt, tízenketten megsebesültek, részben olaszok, részben benszülöttek.

Nadir és Bajur elleni saját légi támadásaink során két ellenséges repülőgépet lelőttünk. Egy ellenséges vadászgépet légi harc során lőttünk le.

Bombázó repülőgépeink vadászgépek kíséretében bombátámadást intéztek a Málta szigetén levő Hal-far repülőtere ellen. Ez alkalmával a repülőteren tüzeket okoztak. Egy ellenséges vadászgép támadást kísérelt meg gépeink ellen, de azonnal visszavonult. Egy ellenséges gépet lelőttünk.

Összes repülőgépeink visszatértek kiindulási állomásukra.

Északafrikában repülőink bombázták a Fuka-Marsa Matru vasúti vonalat.

Tegnap hajnalban az első órákban ellenséges repülőgépek Svájc

Az éjjel nagy hadianyag raktárakat robbantottak fel a német repülő Angliában

A német távirati iroda jelentése szerint a péntek éjjeli repülő-támadás során főleg Anglia középső és északi részét bombázták a német bombázógépek. Az Északangliában levő hadiszerraktárak nagyobb részét felrobbantották. Óriási tüzeket és rettenetes erejű robbanásokat figyeltek meg a német repülőgépekről. Az összes német gépek, amelyek itt működtek, visszatértek állomáshelyeikre.

A brit léghárító tüzérség minden hatás nélkül választott a német támadásra. Egyetlen német repülőgép került csak a brit fényzónák megvilágításába. Ennek a pilótának is sikerült ügyes mozdulatokkal kikerülni a fénykévből.

A NÉMET FELDERÍTŐ REPÜLŐGÉPEK MUNKÁJA

A német felderítő repülőgépek készítik elő minden egyes nagyobb támadásra a terepet a bombázógépeknek. Ezeknek a felderítő repülőgépeknek a munkájáról nagyon érdekes részleteket közöl egy katonai szakíró.

Amikor a német megfigyelőgépek azt a rendeletet kapják, hogy repüljenek Anglia fölé és figyeljék meg a területet, a gépek elindul-

felül jövet, Északolaszország felett repültek és bombákat dobtak le, amelyek közül néhány Merate és Ogiate kis községekre esett. Két személy meghalt, ötven pedig megsebesült. Az anyagi kár jelentéktelen. Egy ellenséges gépet torinói léghárító tüzérsegünk lelőtt. A repülőgép Ceresale d'Alba közelében lezuhant. Az öt emberből álló személyzet közül néhányan életüket veszítették, a többi foglyul ejtették.

A FÖLDKÖZI-TENGER KELETI FELEBEN ERŐSÖDÖK AZ OLASZ AKCIÓ

A Stefani-iroda tudósítója jelenti: Míg a Földközi-tenger középső részén működő olasz repülőgépek tovább rombolják Málta erődítményeit, addig a Földközi-tenger keleti medencéjében is megerősödött az ellenséges tárgyak elleni támadás. A Levante vizei feletti állandó felderítő tevékenység következtében jelentős tengerészeti tárgyakat állapítottak meg, amelyeket az olasz bombázók azonnal nagy sikerrel megtámadtak. Megfigyelték az ellenséges haditengerészet könnyű egységeinek rejtékhelyeit. Az olasz bombázók azonnal megtámadták ezeket és nagy mennyiségű bombát dobtak le.

Ha a megfigyelők hajókaravánt vesznek észre, esetleg hadihajókat, megfigyeléseiket rejtjeles távirat útján azonnal közlik az illetékes helyekkel, hogy a harci gépek és a bombázók azonnal a megfigyelt ellenség üldözésére siethessenek.

MAGYARORSZÁGON 3 MILLIÓ HEKTOLITER BORTERMÉSRE SZÁMITANAK

Budapestről jelentik (A. A.): A hosszú tél, valamint a tavaszi és nyári rossz időjárás következtében Magyarországon az idén sokkal rosszabb a szőlők helyzete, mint volt tavaly. Szakértők véleménye szerint az idén Magyarországon csak három millió hektoliter bor terem, a tavalyi négy és fél millió hektoliter helyett.

A japán hadsereg a tengelyhatalmakkal való együttműködést sürgeti

Januárta halasztották az amerikai általános hadkötelezettség feletti vitát - A görög kormány szerint Daut Hodzsa közönséges gonosztevő volt - A görögöknek ez az eljárása még inkább elkészeríti az albánokat - A „Helle” görög cirkálónak ismeretlen tengeralattjáró által történt elsüllyesztése mély megdöbbenést váltott ki Görögországban

Washingtonból jelentik: A képviselőház tegnap megszavazta azt a törvényjavaslatot, amely felhatalmazza Rooseveltnél, hogy a nemzeti gárda tagjai és tartalékosok közül 396.000 emberrel hívasson be aktív szolgálatra.

A törvényjavaslatot még visszaküldik a szenátusnak, hogy az tanulmányozza a képviselőház módosításait.

Az amerikai általános védkötelezettségről a Newyorki Telegram azt írja, hogy az erről szóló vitát a jövő év januárjáig elnapolják, mert előbb a választásokat akarják megtartani és összegyűjteni az önkéntesekre vonatkozó adatokat. Az általános védkötelezettséget azért is elhalasztották, hogy bevárják az európai háború kialakulását.

NEM KÜLDTEK AMERIKAI ROMBOLÓKAT A BRIT GYARMATOKRA

A Stefani-ügynökség jelentése szerint a washingtoni Fehér Házban megcáfolták azokat a híreket, amelyek szerint az Egyesült Államok rombolókat küldtek volna az Amerikában levő angol gyarmatok segítségére.

JAPÁN ÖRÜL A TENGELYHATALMAK SIKEREINEK

Tókióból jelentik: Tojo tábornok japán hadügyminiszter vacsorán adott a tengelyhatalmak katonai kiküldöttei részére. A vacsora végén Tojo tábornok hadügyminiszter beszédében kiemelte a német-olasz katonai együttműködés sikereit az új európai rend megteremtésére, valamint méltatta azokat a katonai sikereket, melyeket — hála haderejük minőségének és katonai parancsnoki bölcsességének — elérték.

Japán örül ezeknek az eredményeknek — hangoztatta Tojo tábornok — és az a körülmény, hogy Olaszország, Németország és Japán együttesen a világ új rendjéért küzdenek, igen nagy jelentőséggel bír.

Beszéde végén Tojo tábornok

azt a meggyőződését juttatta kifejezésre, hogy a három állam közötti együttműködés még jobban kifejlődik, majd további győzelmeket kívánt Olaszországnak és Németországnak.

JAPÁN MAGATARTÁSA A KINAI ANGOL CSAPATOK KIVONÁSA UTÁN

Tókióból jelentik: Tojo tábornok hadügyminiszter hosszabb megbeszélést folytatott Konoye herceg miniszterelnökkel a kínai koncessziók kérdésében, a brit csapatoknak Kinából történt kivonulása után.

Tojo tábornok ismertette a miniszterelnöknek a japán hadsereg álláspontját a japán külpolitika céljait illetően. Konoye herceg miniszterelnök ezután hosszabb megbeszélést folytatott Macsuako külügyminiszterrel. E megbeszélés során tekintetbe vették a japán hadsereg álláspontját a külpolitikai kérdésekkel kapcsolatban. Tókiói körökben úgy tudják, hogy Tojo tábornok különösen „mellett foglalt állást, hogy Japán külpolitikája a tengelyhatalmak, elsősorban Németország és Olaszország külpolitikájával haladjon párhuzamosan.

SZIÁM JAPÁN VÉDNÖKSÉG ALÁ KERÜL

Londonból jelentik: A szíami kormány elfogadta a japán kormány meghívását, hogy küldjön külön bizottságot Tókióba a két ország közötti viszony rendezése céljából. Japán azonnal közölte is feltételeit, amelyek a következők: Japán flottatámaszpontok létesítése a szíami kikötőkben, repülőterek építése Sziám különböző pontjain, kölcsönös segélynyújtási szerződés és szoros gazdasági együttműködés.

Sziám kormánya már előre elfogadta ezeket a japán feltételeket és küldöttsége csak azért utazik Tókióba, hogy részleteiben is kidolgozzák az egyezményt. Ezzel Sziám teljesen Japán befolyás alá kerül.

Daut Hodzsa meggyilkolása miatt mind jobban kiélesedik a görög-olasz viszony

Tiranából jelenti a Stefani-ügynökség: A görög kormány állandóan arra törekszik, hogy a nemrég meggyilkolt Daut Hodzsa közönséges bűnözőként tüntesse fel. Ezzel kapcsolatosan a »Tomorrow« című albán lap közli a meggyilkolt Daut Hodzsa életrajzi adatait, amelyek szemelláthatóan megcáfolták a görög kormány ál-

lításait és tényleges megvilágításba helyezik ennek az albán irredenta vezérnek a meggyilkolását.

Daut Hodzsa Csamuriában született negyven évvel ezelőtt. Amikor szülőföldje görög uralom alá került, állandó zaklatásnak volt kitéve, úgy, hogy ösztönösen tiltakozott a reá és néptársaira nehezedő elnyomás ellen.

Egy rokonát már meggyilkolták görög bérgyilkosok. Emiatt Daut Hodzsa 1915-től 1922-ig állandóan a hegyekben tartózkodott és mindig, amikor görög oldalról igazságtalanul bántak néptestvéreivel, törrel a kezében szolgáltatott igazságot. Vértóját tüzek ki fejeére, de neki sikerült mindig elmenekülnie Albániába. A görög kormány kiadatását követelte, de

Zog volt király nem merte Daut Hodzsa elfogni és kiadni a görögöknek. Amikor Albánia elhatározta, hogy Olaszországhoz csatlakozik, Daut Hodzsa is felajánlotta szolgálatait az olasz hatóságoknak Csamuriában albán irredentái nevében. Ezt az akcióját nem jó szemmel nézték a görög hatóságok és ezzel áll kapcsolatban meggyilkolása is.

A „Helle” görög cirkáló megtorpedózása

Az athéni távirati iroda jelentése szerint szerdán reggel 8 óra 30 perckor az Egei-tengerben levő Cikladok sziget csoportjához tartozó Tinosz szigettől 800 méternyire ismeretlen tengeralattjáró megtorpedózta a 2100 tonnás »Helle« görög cirkálót, amelyet olyan súlyos sérülés ért, hogy nem tudott a kikötőig sem eljutni, hanem elsüllyedt. A torpedót kilőtt tengeralattjáró mindvégig a vízben maradt s így nem tudták nemzetiségét megállapítani.

II. György görög király Metaxasz miniszterelnökhöz táviratot intézett, amelyben többek között ez áll:

»A „Helle” cirkáló megtorpedozásának váratlan híre nagy fájdalmat okozott. Csatlakozom ahhoz a gyászhoz, amely a királyi tengerészetet e veszteség feletti érzelmében elfölti, egyúttal azonban büszke vagyok arra a bátorságra és fegyelmességre, amit a „Helle” legénysége tanusított. Kérem Önt, elnök ur, hogy az egész haditengerészetnek, még pedig külön a Helle tisztikarának, altisztjeinek és tengerészeknek, elsősorban pedig az áldozatok hozzátartozóinak legmelegebb rokonérzé-

semet tolmácsolni sziveskedjék. Metaxasz miniszterelnök a következő parancsot intézte a haditengerészethez:

»Mély lelki fájdalommal közlöm a haditengerészettel, hogy a „Helle” cirkáló Tinosz szigeténél, ahol horgonyt vetett, hogy a Nagyboldogasszony csodatevő képének áldozzon, elveszett.

Mialatt ott horgonyzott zászlókkal gazdagon felszerelve, a hajót ismeretlen tengeralattjáró megtorpedózta.

Amikor az egész hellén nemzet fájdalmát juttatom kifejezésre, a legmelegebben üdvözlöm a „Helle” parancsnokát, tisztjeit, altisztjeit és tengerészeit, akik úgy teljesítették kötelességüket, amint az a hellén tengerész hagyományoknak megfelel.

Egyúttal részvételem fejezem ki a váratlan támadás áldozatai irányában.

Az athéni távirati iroda jelentése szerint a Helle cirkáló megtorpedozásának áldozatai a következők:

Egy tengerész meghalt, kettő eltűnt, 26 pedig megsebesült. A sebesülteket kórházba szállították.

Az angol blokádnál miatt sokmillió franciát éhhalál fenyeget

Genfben jelentik: A francia külügyminiszter hosszabb nyilatkozatot tett a sajtó munkatársai előtt Franciaország meg nem szállított részének ellátása ügyében. A külügyminiszter szerint az angol blokádnál igen súlyosan érinti a francia népet.

A brit kormánynak fontolóra kellene venni, — mondotta a külügyminiszter —, hogy megengedje sokmillió polgári személy, közöttük sok sebesült katona éhhalál általi elpusztulását. Ha Anglia azt hiszi, hogy a blokáddal Németország ellen eredményt tud elérni, akkor igen rosszul számított,

mert a német ellenálló képesség igen erős.

Az az ételmiszer, amelyet Franciaország kér és amelyet Franciaországba kell bevinni, kizárólag a franciák ételmezésére szolgál.

Kijelentette még a külügyminiszter, hogy Németország hajlandó biztosítékot nyújtani arra vonatkozóan, hogy Franciaország meg nem szállott területeire hozott ételmiszereket kizárólag a franciák ételmezésére fogják felhasználni. A francia kormány közölte Angliával, hogy a maga részéről is hajlandó garanciát adni.

HALLÓ!

Öszentsége XII. Pius pápa kábel-sürgöny útján küldte áldását a kanadai ötös ikreknek első szent áldozásuk alkalmával.

A szovjet hadsereg vezérkarában változás állott be. Szposnikov tábornok, eddigi vezérkari főnök egészségi állapotára való tekintettel, lemondott. Utódjává Mereskov tábornokot nevezték ki. Mereskov tábornok a vezérkari főnökség mellett megtartja eddigi állását is, mint a honvédelmi népbiztos helyettese.

Wallace, az Egyesült Államok földmívelési minisztere lemondott. Wallace azért mondott le a földmívelési miniszterségről, mert a küszöbön álló köztársasági elnökválasztáson alélnökként jelölteti magát.

Az északiországi Belfastban több személyt letartóztattak, akik az »ír köztársasági hadsereg« elnevezésű törvényellenes alakulat tagjai voltak. A rendőrség behatolt abba a házba, amelyben ezek a gyanús személyek tartózkodtak. Heten azonnal megadták magukat, a többiek azonban futásban kerestek menekülést. A rendőrség az utcákon keresztül üldözte őket és közben több lövést is leadott. A menekülők egy szomszédos házban rejtőztek el, a rendőrség azonban az egész negyedet körülzárt és így sikerült az összes gyanúsakat letartóztatni.

A spanyol kormány Gamberra tábornokot, Olaszország volt madridi nagykövétét a nagy császári rendvitézi keresztjével tüntette ki. Gamberra volt a spanyol polgárháború alatt az ott küzdő olasz csapatok parancsnoka.

Franciaországból különböző nemzetiségű menekültek érkeznek Portugáliába. A lisszaboni rendőrség eddig 169 menekültet tartóztatott le, akik hamisított fontsterling bankjegyeket terjesztettek. A portugál rendőrség által lefolytatott nyomozás megállapította, hogy Marseillesben fonthamisító társaság dolgozik, amelynek tagjai a hamisított fontokat a menekülőknek adják el.

Tripolisban, a háború ellenére is folytatják az építkezési munkálatokat. Így Graziani tábornagy kormányzó jelenlétében avatták fel a Bengázi és Giulia tartomány közötti összekötő hidat, valamint a fasisztpárt által a tengerparton alapított gyermek kolóniát. Az ünnepségen nagyszámu benszülött vett részt, akik a Duesét éltették.

A romániai Malaka hadianyaggyárban robbanás történt. A robbanás következtében egy munkás meghalt, négyen pedig megsebesültek. Az anyagi kár igen nagy.

A délamerikai Parana folyó mentén levő telepet megtámadták az indiánok és teljesen kifosztották. A telepeseket elűzték a támadó indiánok. Amikor másnap ismét megjelentek az indiánok, már felfegyverkezett rendőrosztalokkal találták magukat szemben. A rendőrök néhány indiánt megölték a kifejlődött harc során, a többieket pedig összefogták.

Nagyboldogasszony napján ülték meg Romániában a »román haditengerészet napját«. A Konstanzban megtartott ünnepségen megjelent a hadügyminiszter is, aki felolvasta Károly király és Mihály trónörökös sürgönyeit, amelyekben a haditengerészetet üdvözltek ünnepük alkalmából.

Negyvenegy év után jelentkezett egy eltűnt nő, aki miatt Hercegovinában véres zavargások voltak

Mosztárból jelentik: Mostár és környéke lakosságának körében nagy szenzációt keltett az a hír, hogy életjelt adott magáról Ománovics Fatime muzulmán származású nő, aki miatt négy évtized előtt Hercegovinában véres vallási villongások törtek ki.

Ománovics Fatime 1899-ben mint kislány nyomtalanul eltűnt szülei házából. Egyszerű muzulmán földművesek gyermeke volt.

Mosztárban az a hír támadt, hogy elrabolták és erőszakkal megkeresztelték.

Az eset a hercegovinai muzulmánok körében rendkívül nagy felháborodást keltett, mert vallási szabadságuk megsértését látták benne. Mostárban néhány nap mulva nagygyűlést tartottak, ame-

lyen a kis Fatime ügyének kivizsgálására 12 tagú bizottságot választottak. A bizottság élén Dzsábics mosztári főmufti állt.

A bizottság emlékiratot intézett Ferenc József királyhoz és Kállay boszniai kormányzóhoz.

Ezután a muzulmánok véres zavargásokat rendeztek, amelyek vége az lett, hogy igen sok muzulmán letartóztattak. Dzsábics főmuftit internálták és ott is halt meg.

Most Ománovics Fatime negyvenévi hallgatás után levelet írt Mostáron lakó nővérének. Leveleiben elmondja, hogy

Mariborban él megváltoztatott név alatt és katolikus vallású.

Rokonságát meghívta magához látogatóba.

A MAGYAR-BOLGÁR tudományos társaság kutatja a két nemzet közös emlékeit

Beszélgetés Filov miniszterelnök magyar barátjával

(Budapest, augusztus.) Filov Bogdán bulgár miniszterelnök legutóbbi budapesti látogatása során — mint ismeretes — olyan kijelentést tett, hogy

jövőben magyar és bolgár tudósok önkéntes csoportja fokozott figyelmet szentel a két nép közös eredete és multja felkutatásához.

Ez adott alkalmat a Reggeli Újság munkatársának arra, hogy kérdést intézzen erről a problémáról Felvinczi Takács Zoltán egyetemi tanárhoz, Filov miniszterelnök legbizalmasabb magyar barátjához, aki a közös bulgár-magyar emlékek vizsgálatával töltött sok munkás órát a tudós bulgár miniszterelnök társaságában

— Amikor 1923-ban Filov Bogdán akkori egyetemi tanárral, európai nevű régésszel a Rilo kolostort látogattuk meg, sokat beszélgettünk a magyar-bulgár kapcsolatok múltbéli eseményeiről, amelyek iránt ő mindig őszintén nagy megértést tanúsított. Akkoriban Filov már a Bolgár Régészeti Intézet lelke volt. Később az Intézet elnökévé választották.

A fejlődő bolgár tudományos élet központja akkoriban ez a Régészeti Intézet volt.

A Tudományos Akadémia ugyanis előregedett, hiszen amikor az Akadémiát megalapították, természetesen beválasztották oda az ország szellemileg számottevő embereit és minthogy a tagok száma korlátozott volt, ezek az urak ott öregedtek és miattuk nem jutott hely a fiatalabb kiválóságoknak. Ez volt az oka, hogy az élénkebb tudományos élet áttért a Régészeti Intézetbe. Másik főoka e tudományos intézet fellendülésének mégis csak abban rejlett, hogy

Bulgária egyike a leggazdagabb régészeti lelőhelyeknek.

Ráadásul olyan anyag kerül ki a földből, amely bennünket magyarokat is szerfelett érdekel.

A MAGYAR-BOLGÁR KÖZÖS MULT

— A Krisztus előtti első évezred derekán,

mint nálunk, Bulgáriában is skythák éltek

és az ő idejükből való hatalmas kurgánok (sirhalmok) nagyszerű anyagot szolgáltatottak a tudománynak és gazdag leleteket ígérnek még a jövő nemzedék kutatóinak is, mert jelentős részük még feltáratlan. Görög és római régiségeket kifogyhatatlan mennyiségben lehet ott találni. A népvándorlás korából is bő anyagot nyújt az ország. És érdekes

sok Bulgáriában kiásott tárgynak a tökéletes hasonmása nálunk is felbukkant.

Annakidején ugyanis a hunnok és az avarak hadjáratai Bulgárián vezettek keresztül. Emlékeztet, hogy a római kori Sofiát, amelyet Serdicanak neveztek, éppen a hunok pusztították el.

Honfoglaláskori emlékeinkkel is nagyon sok egyezőt szolgáltatnak a bolgár lelőhelyek,

amint azt éppen Fehér Gézának sikerült kimutatni. Ott van azután a magyar régiségtudományt állandóan foglalkoztató, izgató kérdés, a nagyszentmiklósi aranykincs problémája, amellyel a magyar és bulgár szakemberek egyaránt foglalkoznak. Nincs kizárva ugyanis annak a lehetőség, hogy

az az értékes lelet valamelyik bolgár nagyurnak a hagyatéka.

— Ezek mellett ott vannak a leg-
alapvetőbb kérdések, amelyek

Feffájásnál, neuralgiánál, fogfájásnál és migrénél tegyen egy kísérletet

„KAFELIN“
tablettával

Reg. Sp. br. 734 od 29. X. 1937

a magyar és bolgár közös mult-
ra utalnak.

Az ösmagyarság ugyanis ugor és török törzsekből tevődött össze és amint azt már számtalanszor megvitatták, azok az őstörökök, akik az ugor törzsekhez csatlakozva megszerverték és fejlettebb társadalom-
má alakították, a legnagyobb valószínűség szerint bulgár-törökök voltak.

SOK TENNIVALÓ VAN MÉG

— A bulgárok később

a Balkánon elszlávosodtak.

Régi nyelvük is feledésbe ment, mert ők voltak a hódítók és amint az ilyen esetekben történni szokott, a meghódítottak — ez esetben a szláv népek nyelve — átszármazott a hódítókra. Ez is egyik főoka annak, hogy a bulgár szellemi élet új-jászületése nem volt olyan, mint a miénk.

Nálunk az ujjászületés magyar anyanyelvünk művelésével kezdődött.

Akadémiánkat is elsősorban a magyar nyelv kutatás és művelés érdekében alapították. Szóval a nyelvészet volt nálunk az új tudományos élet kiinduló pontja. A magyar nyelvtudomány valóban dicsőséges pályát futott be és előkelő helyet vívott ki magának az egész világ tudományos életében. Az Akadémia nyelvtudományi osztálya ma is a legtekintélyesebb osztálya a nagymultu intézménynek.

— Bulgáriában nem lehetett olyan nyelvtudományi törekvésekről szó, mint Magyarországon, hiszen ott

a régi bolgár-török nyelvből csak egyes szavak, főképpen személynévek maradtak fent,

melyeknek kiderítése a tudósoknak sokszor a legnagyobb gondot okozta. Meg kell itt jegyeznünk, hogy ezen a téren is rendkívül nagy érdeme van a magyar nyelv kutatásnak. Néhai Gombóc Zoltán, Németh Gyula és Fehér Géza végeztek különösen érdemes munkát ezen a téren.

— Láthatjuk tehát, hogy

a bolgárokkal együtt sok tenni-
valónk van még.

Gróf Teleki Pál maga is régóta foglalkozik a bolgár kérdésekkel és a világháború idején is igen hasznos időt töltött Bulgáriában, éppen a most uralkodó Boris cár társaságában. Hóman Bálint kultuszminiszter, mint történettudós

a lehető legbehatóbban foglalkozott a bolgár-magyar kapcsolatokkal és azok ma is élénken érdeklik.

A sors nem is rendezhette volna jobban, minthogy Filov Bogdán professzort tette a jelenlegi Bulgária miniszterelnökévé. Három hasonló álláspontu tudós vezető bizonyára egyet fog gondolni a magyarok és bulgárok jövődöbéli tudományos és közművelődési kapcsolatainak kérdéseiben.

Hóry László

NAGY VÁLASZTEK
NŐI SELYEM
FEHÉRNEMŰBEN

TELJES VÉGELADÁS!!!

Ing, harisnya és más kötöttárú — Használja ki az alkalmat, míg a árúkészlet tart
»LAFAJET«, Noviszád, Kralja Petra II. ul. 2.

SAJÁT ÉRDEKÉBEN
SIEMEN VÁSÁROLNI!

A paradicsomtolvaj megsebesítette a tulajdonost

Három lopás Noviszádon

A noviszádi rendőrségre tegnap három lopás ügyében érkezett feljelentés.

Szremcsevics Drága noviszádi háztartásbeli észrevette, hogy a Radicevicsa utca 44. szám alatt lévő kertjéből ismeretlen tettes állandóan lopkodja a paradicsomot.

Az asszony csütörtök este lesbeállt és 10 óra felé megpillantott egy suhancot, amint besurrant a kertbe és kosárba szedni kezdte az érett paradicsomot. Szremcsevics Drága rákiabált a tolvajra, mire a suhanc felkapott egy vasdarabot és ráütött vele az asszony kezére.

Szremcsevics Drága kiáltásaira a szomszédok összefutottak és a tolvajt elfogták. A rendőrség megállapította, hogy Arszenics Nikola, a neve, foglalkozás nélküli. A fiatal embert letartóztatásba helyezték.

Gubás Zágorka háztartásbeli Molnár Erzsébet nevű cselédje ellopott különböző ruhaneműt és megszökött. A rendőrség megindította a nyomozást.

Sztevanov Jovan kereskedő jelentette a rendőrségen, hogy ismeretlen tettes elhajtotta egy tehenét, amelyet cigányokkal vásárra akart vezetetni. Az eljárás megindult.

Felakasztotta maút egy juhász mert elhagyta a családját

Petrovgrádról jelentik: Szrpszka Crnya községben megrendítő öngyilkosság történt. Milosev Drága 45 éves juhász, háza padlásán felakasztotta magát.

Milosevot boldogtalan családi élete készítette a végzetes lépésre. Felesége néhány héttel ezelőtt elhagyta és magával vitte két kisleányát is. A juhász csak 18 éves fia maradt, de néhány nappal ezelőtt a fiu is eltűnt és vele együtt eltűnt több birka is.

A juhász kiderítette, hogy a szőkevény fia értékesítette a lopott birkákat, majd a kapott pénzzel szintén anyjához és hugaihoz csatlakozott. Milosev szerdán felkereste feleségét és gyermekeit és kérte őket, térjenek vissza hozzá, az asszony azonban visszautasította kérését. A juhász egyedül tért haza és elkeseredésében pénteken este felakasztotta magát.

Tettét a szomszédok vették észre, de Milosev ekkor már halott volt.

BETÖRTEK A SZUBOTICAI KORZÓ CUKRÁSZDÁBA

A tettes nem ment el kocsmába borozni De viszont elment a Korzóra orozni A rendőrség fellel, bár a nyomod porzó És bus torzó leszél dőre Korzó-orzó.

SANYARU VENDEL

A leányanya rémtette

Rongyot gyömöszölt gyermeke torkába és megfojtotta - A csecsemő oszlásnak induló holttestét az ágy alatt elrejtve megtalálták

Petrovgrádról jelentik: A bejegyzett-gyermekügyi csendőrség borzalmas csecsemőgyilkosságot leplezett le. Lázics Vida ottani leány, két héttel ezelőtt leánygyermeknek adott életet és hogy szegényét leplezte.

hat nappal ezelőtt megfojtotta a csecsemőt és a hullát az ágy alatt rejtette el.

A kegyetlen gyilkosságot a szomszédok leplezték le, akik néhány nap óta kellemetlen büzt éreztek. Lázics Vida házából. Csütörtökön, amikor a leány munkában volt, a szomszédok behatoltak lakásába és az ágy alatt megtalálták a csecsemő oszlásnak induló holttestét.

Rögtön értesítették a csendőrséget, előállították a leányanyát, aki beismerte, hogy a holttest törvénytelen gyermekének teteme, de azt állította, hogy a gyermek természetes halállal mult ki. Az államügyészség elrendelte a gyermekholttest felboncolását és a boncolást végző orvosok megállapították, hogy embertelen gyilkosság történt.

A csecsemő torkába ugyanis rongyot gyömöszöltek, úgyhogy megfulladt.

Amikor a boncolás eredményét közölték Lázics Vidával, megtört és bevalotta borzalmas tettét. A gyilkos leányanyát letartóztatták és beszállították a petrovgrádi fogházba.

PESTI POSTA

1. HARSÁNYI ZSOLT, a kitünő nevű magyar író, aki egyébként a Víg-színház igazgatója is, háztulajdonos lett. Megvett a Svábhegyen egy szép földszintes villát. 53.000 pengőbe került. Harsányi a vételárat az utóbbi években megjelent nagysikerű regényei bel- és külföldi tiszteletdíjaiból rakosgatta össze. Amint látható: elég szép eredménnyel.

2. AZ ARANYIFJUT behívták katonai kiképzésre. Busan bucsuzott szíve hölgyétől, aki zokogva sugta fölébe: — Aztán sirj!...

Másnap már meg is érkezett a hölgyhöz az első levél. A bevonult vitéz ezt a diszkrét kelteztést tette rá: »valahol az Aréna-uton...«

3. A SZINMŰVÉSZETI KAMARA a Nemzeti Múzeum felkérésére körlevelet küldött szét a fővárosi és vidéki színházaknak. Felszólítja őket, hogy adataikat küldjék be a múzeum színházi gyűjteménye számára. Ez szolgáltat majd anyagot a későbbi kutatóknak a színháztudomány munkájáról. A színházaknak válaszolniuk kell a következő kérdésekre: születésük helye és ideje, a szülők neve és az apa foglalkozása, milyen színiskolába jártak, hol szerepeltek színpadon és mik voltak nevezetes szerepeik. Hosszu idő óta — mondogatják színházi körökben — ez az első kérdőív, ahol nem szerepelnek a nagy és dédszülők. Igaz, hogy ez nem a jelen, hanem a jövő számára készül.

4. UJ SZÓ szeretne megszületni. A Budapestben most oly nagymérvű tangóharmonika láz meghihlette az alkalmi nyelvújítókat is. Az egyik magyarító az »orgonka« szót ajánlja a két idegen szóból összetett elnevezés helyett. Kritika helyett átnyújtjuk a magyar olvasónak az »orgonkát«. Tessék foglalozni vele. Talán lesz belőle valami.

Nem úgy, mint a citrancsból, amelyet a grape-fruit-ra javallottak, de amely Simon Judit magzatához hasonlóan sohasem tudott megnőni.

5. AZ ISMERT FIATAL IPARMŰVÉSZ nőszülni készül. Még pedig vidékről és gazdagon. Barátai nagyon érdeklődtek a menyasszony külseje iránt annál is inkább, mivel a jeles ifju több ízben kijelentette, hogy bizony »drágán adja el magát«. Emellett pedig feleségének is »kimondott szépségnek« kell lennie. Az iparművész mostanában azonban kizárólag az ara előnyös vagyoni viszonyairól mesél, a barátokban felébredt a sanda gyanu, hogy a menyasszony talán nem is tartozik a »kimondott« szépségek közé.

A legbizalmasabb barát a legbizalmasabban megkérte az iparművészt, hogy szigorú diszkréció mellett mutassa meg neki menyasszonya fényképét. Hosszas unszolás után előkerült a fénykép. A barát megnézte és néma csend támadt. Kinos, néma csend...

Végre megszólalt a jóbarát. Még hozzá iparművészhez illően szakszerűen.

— Hát istenem — mondta — nem nagy művész — tervezte.

6. VALAMI BAJ MINDIG VAN. Most, hogy végre beköszöntött a nyár, igaz, hogy megkésve, igaz, hogy langyosabban, mint tavaly, rovarinváziók gyötrik a pesti népet. Nemrég olyan szunyogtámadás volt végig Budapesten, hogy a humoristák és karrikaturarajzolók két hétig ebből éltek. Ezuttal muslincák és más apró fekete bogarak intéztek légitámadásokat főként a nyári vendéglők és kávéházi terraszok ellen. A legtöbb terraszos kávéház félárbróca eresztett, hogy ne mondjuk légtalmi világitással volt kénytelen védekezni a kellemetlen támadók ellen.

7. AZ ÜGYNÖKKÉ ÁTKÉPZETT SZINMŰVÉSZ jelentkezett egy vállalati igazgatónál.

— Sajnos — mondta a titkár — az igazgató urnak sürgős tárgyalásai vannak most és nem fogadhatja Önt.

— Már pedig — közölte a látogató — én életbevágó fontosságú ügyben szeretnék beszélni vele.

— Az igazgató — abban a hitben — hogy a vállalatot érintő kérdésekről van szó — párperces türelmet kért üzletfeleitől és behívatta a színművészt, aki széles vigyorgással rakta elé valamelyik kiadvállalat könyvsorozatának megrendelő lapját.

— Micsoda disznóság — förmedt rá az igazgató —, én üzleti tárgyalásokat szakítok félbe, mert maga azt merészelté beüzenni, hogy életbevágó fontos dolgról van szó.

— De kérem — dadogta az átképzett — nekem igazán életbevágó, hogy ön aláírja a rendelést.

—thy.

Nagy bajok Angliában a szakmunkások kiképzése körül

Londonból jelentik: Az angol kormány újabbán kényszerrendszabályokkal fenyegetődzik, mert a magánipar és a magángazdasági körök passzív ellenállása megnehezíti, sőt részben lehetetlenné teszi szakmunkások pótlólagos kiképzését. Bevin munkügyi miniszter úgy nyilatkozott az alsóházban, hogy

egy-egy munkaadók nyilvánvalóan még nem fogták föl az idők szavát és ugylátszik: aszannak.

Ha azonban nem tesznek eget a kormány rendszabályainak és kívánságainak, s nem követik a szakmunkások gyorsított kiképzésére vonatkozó előírásokat, akkor a kormány gyökeres kényszerrendszabályokkal válaszol, hogy így érje el a kitűzött szakmunkások számának növelését.

A nagy mekkaI zarándoklásokat ebben az évben is megtartják

Arábiából érkező jelentés szerint a háboru ellenére az idén is megtartják a nagy mekkaI zarándoklásokat. Saudi-Arabia kormánya elég

biztonságosnak tartja a szárazföldi és tengeri utat

a zarándokok részére, azért azonban messzemenő intézkedéseket tett hogy a szent városba igyekvők útját megkönnyítse.

««(III)»»
AZ UTOLSÓ SVÁJCI POLGÁROK IS OTTHAGYTAK ANGLIA TERÜLETÉT

Szegények a tüze talán rossz fát tettek.

Es valami okból kegyvesztettek lettek Vagy nem tudom őket miért sújtja átok Mért írják róluk, hogy utolsó polgárok.

SANYARU VENDEL

**Budapesti Híradó
Szent István Hetében**

Budapestről jelentik: Erdőpálas-tos, lágyvonalú hegyek ölében, nyári sugárözönben pompázik az ünneplő Budapest. István király napja közeledik, a legszebb, legmagasztosabb magyar örömnép, amelyet évről-évre nagyobb fényvel ül meg világszép fővárosában Szent István népe.

Szent István a magyarság első felkent és egyben legnagyobb országalkotó, törvényhozó, apostoli királya, aki a laza törzsi szervezetben élő pogány magyarságot keresztény nemzetté, szilárd királysággá alakította át. A magyar Szent Koronát Szent István kapta II. Szilveszter pápától.

Legendás életének magasztos ereklénye az ezer éven át csodálatos módon megmaradt bebalzsamozott jobbkeze, amelyet felemelő körmenetben kísérnek augusztus 20-án a magyar egyház- és országnagyok a Királyi Várkápulnából a Koronázó Főtemplomba.

Bizony érdemes ilyenkor Budapestre jönni, érdemes elsősorban a Duna Királynőjének páratlan szépségéért, pezsgő világvárosi életének számtalan hangulatos szórakozásáért, de érdemes a Szent István-hét káprázatos egyházi és világi eseményeinek színpompás művészi látványosságainak kedvéért is.

Augusztus közepétől 25-ig minden napnak és majd minden órának megvan a maga érdekessége, szórakozása, zenében, látványosságban.

A magyar zene legszebb egyházi, klasszikus és népi művei kerülnek művészi előadásra az ünnepi hét folyamán.

A Székesfővárosi Zenekar hangversenyein, tizenhárom, szerenádjain Liszt, Erkel, Bartók, Kodály, Dohnányi legszebb alkotásaiban gyönyörködhetünk.

A Magyar Dalosszövetség kerületi dalosversenyein és ünnepi díszhangversenyein a magyar dal legszebb gyöngyeit hallhatjuk.

A Székesfővárosi Zenekar ünnepi Magyar Estjén, augusztus 25-én, a Városi Színházban Kodály Zoltán magavezenyelt Psalmus Hungaricus-a valóságos eseménye a zenekedvelők táborának.

A falu népének művészete vonul fel előttünk a tiszteendő »Gyöngyös Bokréta« diszeloadásain és a Bokrétaok felvonulásain.

Nemcsak Budapest kedvence ez a tarka-barka viseletű, daloskedvű, táncoslábu mezei bokréta, híruk messze elszállt és a külföldiek ezrei részben az ő kedvükért keresik fel Szent Istvánkor a magyar fővárost.

A Szent István-heti kavalkád augusztus 18-án az ügetőpályán méreteiben, érdekességben a magyar sport sohasemlélt seregszemléje lesz. Tornász tömegbemutatók, modern versenystaféták, római kocsi-verseny, diszruhás lovaskarusszal és lovasvadászat szerepel a nagyszabású látványosság műsorán.

Fáklyás menetben haladó zenés takarodó és zenés ébresztő vezet be Szent István napját. A Szent Jobb körmenet csodálatos pompája, magasztos méltósága felejthetetlen emléke maradjon magyarnak, külföldinek egyaránt.

Alkonyatkor százazrekre rugó tömeg lepi el a tündéri diszkvilágításban uszó Dunapartot. Félkilenc-

HÍREK

DERÜLT IDŐ

Tegnap az egész ország területén tulnyomórészt derült volt az idő. A hegyekben nagy köd volt. A hőmérséklet nem változott.

A legalacsonyabb hőmérséklet Plevlyén volt 5 fok, a legmagasabb Podgoricán 30 fok Celsius.

Várható időjárás: Tulnyomórészt derült idő, északnyugaton esőzésekkel.

MAGYAR SZÜLŐK, MAGYAR ISKOLÁBA IRASSÁTOK GYERMEKEIT!

— **Kitüntetés.** Trattner Kálmán nyugalmazott noviszádi állatorvost a királyi régens tanács kitüntette a Szent Száva-rend harmadik osztályával.

— **Reaktiválás.** Dr. Kijurina Bránkó dunai bán Petrov Száva nyugalmazott báni felügyelőt, volt parlamenti képviselőt ismét aktív báni felügyelővé nevezte ki.

— **Összevesztett a feleségével.** Stefan Janos noviszádi villanyműszerész az Aleksza Santicsa-utca 21. szám alatti lakásán összevesztett a feleségével. Összetörte lakása egész butorzatát és beverte az ablakokat. Egy üvegeserűp ütőerét elvágta, emiatt kórházba szállították.

— **Házasság.** Komlós Vera, Noviszád és Berger Tibor, Szubotica f. hó 18-án délután fél órakor a noviszádi zsidó templomban házasságot kötnek. Minden külön értesítés helyett. Gratulációk a templomban.

— **Betörés Temerinben.** Metzinger Ferenc temerini kereskedő üzletében péntekre virradó éjszaka betörők jártak és elvittek mintegy négyezer dinar értékű árut. Metzinger Ferenc este 11 óra felé feküdt le és akkor még semmi rendellenest nem tapasztalt. Reggel nagy megdöbbenéssel látta, hogy üzletét ismeretlen tettes felnyitotta és rövidárut, valamint dohányműt vitt el. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **Tizenhét új aranykalászos gazda Temerinben.** A temerini Gazdakör vezetősége a hagyományok szerint Nagybaldogasszony napján adta át az aranykalászos jelvényt azoknak a gazdaifjaknak, akik egymásután három télen át sikerrel végezték a Gazdakör tanfolyamait. A Gazdakör vezetősége és a téli tanfolyam hallgatói csütörtökön délelőtti ünnepi nagymisén vettek részt, majd délután testületileg kivonultak a Gazdakör iskolájába. Stuchlik Lajos gazdaköri elnök szép beszédben ismertette azoknak a gazdáknak kötelességeit, akik az aranykalászos jelvényt viselik. Ezután az elnök tizenhét új aranykalászos gazdának kiosztotta a jelvényt. Velük együtt már 60 aranykalászos gazdája van a minta-gazdakörnek.

— **»Megfiatalított« a francia hadsereget.** Párisból jelentik: Tábornokok és tengerenagysok ezután 62-ik évük betöltése után, törzstisztek és egyéb tisztek 45-ik évük betöltése után kötelesek nyugdíjba vonulni Franciaországban. Ezzel az új rendelettel akarja »megfiatalítani« Weygand tábornok a francia hadsereget.

kor felroppen az első rakéta a Cita-delláról és

elkezdődik a szemkáprázató gellérihegyi műsoros tűzijáték, a Szent Istváni ünnepségek méltó fináléja.

— Londonban a kutyák nem kapnak többé húst és tilos a galambok etetése is. A stockholmi Nya Dagligt Allehanda londoni jelentése szerint Angliában hétfőn már életbelép a pazarlás elleni új törvény. E törvény értelmében a jövő héttől fogva nem szabad etetni a Trafalgar-Square s a Szent Pál-székesegyház galambjait, valamint a st-jamesparki kacskákat. Tilos továbbá a kutyáknak húst adni.

— **Súlyos helyzetbe jutott a finn evangélikus egyház.** Helsinkiből jelentik: Válságos helyzetbe jutott a finn evangélikus egyház az elvesztett háború következtében. A moszkvai béke folytán Finnország elvesztette területének egytizedét, a luteránus egyház pedig 45 egyházközséget teljesen, azonkívül elvesztette két egyházközség felét és 17 egyházközség egyik részét. Legalább 70 millió finn márkára tehető az egyházak elvesztett vagyona, erdő- és földbirtoka pedig több mint 200 millióra. Ha még hozzászámítjuk a felkészültséget és az egyházközségek házáit, ami ugyancsak mintegy 40 millió finn márkát képvisel, akkor a finn egyház összes veszteségét 310 millió finn márkára kell becsülni.

— **Angol gyermekek Argentínában.** Londonból jelentik: Angol gyermekeket hív meg az argentin kormány a háború tartamára. Nagyobb számú angol gyermek áttelepítéséről van szó.

— **Hétszáz ezer napközi otthon.** Berlinből jelentik: A nemzeti szocialista népjóléti intézmény felügyelete alatt álló napközi gyermekotthonok száma 1940-ben 1939-hez viszonyítva 40 százalékkal emelkedett. Ma tehát összesen 700.000 napközi otthon áll a munkahelyükhöz kötött német anyák kisgyermekének rendelkezésére. Csupán az aratási gyermekotthonok száma 7111-ről 8100-ra emelkedett, ami 250.000-rel több helyet jelent. A német napközi otthonokba a munkába járó katonafeleségek 2-6 esztendőes gyermekeit veszik fel.

— **Elzászba nem engednek idegeneket.** Berlinből jelentik: Az elzászi polgári közigazgatás vezetője rendeletet bocsított ki, amely szerint idegenek nem utazhatnak Elzászba. Kivétel az elbárában részvételre azonban az ott szolgálatot teljesítő párt- és közigazgatási tisztviselők.

— **A mohácsi csatátér-émléktemplom felavatala.** Pécsről jelentik: Augusztus 29-én lesz a mohácsi csatátér templom felszentelése, amelyet Virágh Ferenc pécsi püspök véggez nagy egyházi segédlettel. A mohácsi csatátér emléktemplom alapkövét 1926-ban, a mohácsi vész 400. éves évfordulóján tették le. A templom tervét Árkay Bertalan budapesti műépítész készítette. Hatalmas vasbeton kupola, az első az országban, és a 6 vízszintes fedelű kápolna két oldalán árkádsorok helyezkednek el. A főbejárat baloldalára kerülnek a végzetes kimenetelű mohácsi csata fővezéreinek domborművi alakjai. A jobboldali árkádsor íveit pedig a török csapatokat kiűző vezérek domborművei díszítik. A főbejárat baloldala VII. Kelemen, a jobboldala XI. Ince pápa, a két főmecénás emléket örökíti meg. A templomot az országos műemlékek sorába iktatták.

Aki egyszer itt járt, főként Szent István hetében, nem kell annak sok rábeszélés, hogy újra és újra idelátogasson, annak nem kell bizonyítani: milyen csodaszép Budapest és mi az a magyaros vendégszeretet!

A testnevelési miniszter Berlinbe repült

Beogradból jelentik: Pántics Dusán testnevelési miniszter tegnap délben Berlinbe repült.

A miniszter bucsuztatására a bezsaniai repülőtérre megjelent von Heeren beográdi német követ, Neuhausen főkonzul és más előkelőségek.

Pántics a németországi testnevelési intézményeket fogja tanulmányozni.

— **Magyar-bolgár baráti kapcsolatok.** Szófiából jelentik: Badrianov bolgár földművelésügyi miniszter meghívására augusztus 25-én a magyar szövetkezetek öttagu küldöttsége érkezik Szófiába. A M. F. T. R. hetenként két gyorsított teherjáratot indít Bulgáriába. Bulgáriának küszöbönálló területgyarapodása előreláthatóan élénkítő hatással lesz a magyar-bolgár személy- és áruforgalomra is. A most várható forgalomra való tekintettel a MFTR hetenként két menetrendszerű gyorsított teherjáratot indít a bolgár kikötőkbe és onnan hetenként három járat indul Budapestre. A bolgár kormány a budapesti öbudai hajógyárban két nagy termes személyszállító hajót rendelt meg.

— **Német ház Budapestben.** Budapestről jelentik: A magyar fővárosban augusztus 18-án ünnepélyes formában megnyitják a Német Házat Lendvay-u. 2 sz. alatt. A megnyitás alkalmával nagy ünnepséget rendez a Volksbund. A Német Házban helyezik el a Volksbund irodahelyiségeit, a német lap- és könyvkiadó társaság irodáit és a Deutsche Forschungen in Ungarn nevű intézetet.

— **Nemzetközi büntetőjogi munkaközösség.** Berlinből jelentik: Berlinben most alakult meg a nemzetközi és külföldi büntetőjog ápolásával foglalkozó munkaközösség. Az új intézmény többek között az interlokális és a kiadatási jog problémáit tanulmányozza s mindenekelőtt a nemzetek közötti tudományos társaságok újjászervezéséről folytat majd tanácskozásokat.

— **A világ legnagyobb autóbúsa.** Berlinből jelentik: Danzigban a helyi érdekű forgalom lebonyolítása céljából a napokban óriás autóbúsz helyeztek üzembe. A világ legnagyobb autóbúsa 21 méter hosszú, ülőhelyeinek száma száz.

— **Jók az angol kereskedelmi repülők.** Londonból jelentik: A British Airways léghajózási társaság újonnan megnyitott transzocéáni járatának »repülőhajója«, a Clare, amely csak a minap repült át Amerikába, szombaton az Anglia délkeleti partján lévő Foynes kikötőjébe érkezett. A repülőgép tizenkét óra és husz perc alatt tette meg az utat Ujfundlandból Angliába, tehát a menetrendszerű időnél másfél órával hamarabb érkezett meg.

— **Munkában a Pétain kormány.** Párisból jelentik: Pétain tábornagy országglása alatt ugyszólván napról-napra alakul át Franciaország képe. A francia megyék, a Département-ok prefektusai és alprefektusai közül eddig 172-t mozdított el a kormány s cserélt ki új tisztviselőkkel, de ezenkívül ugyszólván mindennap rendeletek jelennek meg, amelyek új intézményeket létesítenek. Így például a hivatalos lap vasárnapi száma egy kivételt és behozatali intézet megszervezését adja tudtul, amely a pénzügyminiszter fennhatósága alá fog tartozni.

Hatvanegyszer német anya üdülhet az állam költségén. Berlinből jelentik: A német birodalom tervszerűen gondoskodik a hadbavonultak feleségeiről s az anyákról, akiknek fiai a harcokban küzdenek. Az 1940/41-es esztendőre eddig kerekén 61.000 német anyának biztosítottak néhány hetes ingyenes tartózkodást valamelyik alkalmas üdülőhelyen. Jóllehet igen sok üdülőtelepet a nemzeti szocialista népjóléti intézmény meg a véderő vez. igénybe, a frontharcosok feleségei és az üdülésre szoruló anyák számára 160 otthont tartanak fenn.

Villamos jégszekrényeket garancia mellett javít: Gelb, Noviszád, Kralja Petra II. 23.

A zagrebi német evangélikus hitközség saját gimnáziumot létesít. Zagrebból jelentik: Dr. Popp zagrebi evangélikus püspök és szenátor, a jugoszláviai német evangélikus egyház feje tegnap nyilatkozott a sajtónak a zagrebi német gimnázium megnyitásáról. A püspök elmondta, hogy a zagrebi német evangélikus hitközség német tannyelvű gimnáziumot szervez és saját maga tartja el magát. A gimnázium mindemellett mégsem lesz kizárólag evangélikus jellegű, hanem nyitva áll majd valamennyi keresztény vallás hívei előtt. A tanárok az evangélikus és katolikus vallásuk közül kerülnek ki, amivel biztosítják az intézet vallásköziségét. Az iskolába felvesznek bizonyos százaléku nem német nemzetiségű tanulókat is, ha a horvát bán megengedi.

Romániában zsidó nem lehet állami vagy községi alkalmazott. Bukarestből jelentik: Hivatalos jelentés szerint az összes romániai zsidó állami és községi alkalmazott megvált állásától.

Az idős férj megölte fiatal felesége szeretőjét. Megdöbbentő gyilkosság történt Koszovszka Mitrovica közelében Anitovics Oszmán 60 éves földműves nemrégiben feleségül vett egy 18 éves lányt. A lányért a szülőknek tízezer dinárt fizetett. Az idős férj hamarosan észrevette, hogy felesége megcsalja Rasitovics Ajriz husz éves szomszédjával. Anitovics Oszmán bosszút esküdött. Tegnapelőtt feleségének azt mondta, hogy elutazik és egy hétig távol lesz. El is távozott a házból, de csak a közeli erdőbe ment. Onnan hamarosan látta, hogy fiatal vetélytársa óvatosan a háza felé közeledik. Az öreg erre vállához emelte puskáját és Rasitovics Ajriz egyetlen lövéssel megölte. A bűsz férj ezután késsel levágta a halott állát és orrát, majd önként jelentkezett a csendőrségen.

Magyar orvos kalandjai Kanadában. Newyorkból jelentik: Egy kanadai magyar orvos veszedelmes kalandjáról ad hírt az amerikai "Szabadság" című lap. Dr. Pákozdy István yellandi magyar orvos egy sebesült kisleányt akart repülőgépen Sault Ste Marie város kórházába vinni. Utközben a gép viharba került és lezuhant. A sebesült kisleány meghalt, dr. Pákozdy és a gép többi utasa öt nap, öt éjjel egy lakatlan erdőben találtak menedéket. Élelmiszerük nem volt, madártojásokat esznek. Az ötödik napon végre megérkezett a mentőrepülőgép, amely azután fedélzetére vette a veszprémi származású fiatal magyar orvost.

A fekete esküdszék

Londonban és az angol kisvárosokban esztendőnként különös ünnepélyeket tartanak. Régi szomorú vagy dicsőséges események nagy évfordulóin furcsa kosztümökbe öltöznek az angolok és talán csak az ünneplők tudják, hogy milyen évfordulóra emlékeznek. Norfolkban például minden esztendőben tízenkét idősebb nő bíborszínű köpenyt ölt magára, fejére cukorsüveg alakú kalapot tesz és a kórház kápolnájában egy háromszáz esztendővel ezelőtt történt szomorú eseményre emlékeznek. Egy járvány alkalmával a környék népességének majdnem a fele elpusztult.

Évszázadokaj ezelőtt szörnyű állapotok uralkodtak a kórházakban és a börtönökben egyaránt. Az elhanyagolt felügyelet és igazgatás valódi járványfészkeket csinált a fogházakból, amelyekben állandóan pusztítottak a legszörnyűbb nyavalyák. Ezek a járványok néha kitértek a börtönökből és remes pusztításokat okoztak a társadalom más rétegeiben is.

1577-ben megtörtént, hogy az oxfordi esküdszék tárgyalásai során a börtönökből elővezetett foglyok a törvényszéki terembe olyan járványt hurcoltak be, amely huszonegy óra alatt megölte a bíróság vezetőjét, minden hivatalnokát és minden esküdtjét. Háromszáz pusztultak el. Fekete esküdszéknek nevezték el ezt a szörnyű ülésszakot. 1730-ban Tauntonban megismétlődött az oxfordi tragédia, husz esztendővel később pedig maga a londoni lordmayor esett áldozatul annak a járványnak, amelyet a rabok a börtönökből hurcoltak a tárgyalóterembe.

Angliában sok bírósági tárgyalóteremben még ma is virágcsokor áll a bíró előtt. Ezt annak az emlékére helyezik az emlévényre, hogy a régi járványok idején a bírók virágot szolgáltak a tárgyalásokon, mert azt hitték, hogy akkor nem kapják meg a szörnyű állapotban levő raboktól a fertőzőbetegséget.

Erre a régi borzalmas időkre emlékeznek még ma is a norfolki »bíróbűgyek«. Az évfordulón azért imádkoznak, hogy ne ismétlődjenek meg az évszázadokkal ezelőtt lezajlott ijesztő események.

Befejeződött a wolhyniai és galicai németek áttelepítése. Berlinből jelentik: A wolhyniai és galicai németeket átköltöztetése után a Vartha vidékén telepítették le. A világtörténelemben színe példátlanul álló nagy telepítési akció jórészt már befejeződött. Julius 20-ig kerekén husz ezer család közül 10.700 parasztszaladot juttattak új lakóhelyén házhoz és szántóföldhöz.

Holnap reggel később indul a noviszádi villamos. A noviszádi villanytelep igazgatósága közli, hogy a felsővezeték javítási munkálatai miatt holnap 18-án, a villamosokcsik reggel 4 óra 30 perc helyett 5 óra 30 perckor kezdik meg a közlekedést.

Megkerült a világháboruban elveszett óra. Párisból jelentik: Egy német katona a Somme mentén fekvő Dompierresben egy zsebórát talált. Az óra fedőlapján Bernhard Schmidt Erkheim 1907 felirat volt. A becsületes megtaláló azonnal jelentést tett Erkheim polgármesterének. Itt azután kiderült, hogy a talált tárgyat gazdája a világháború idején, a sommei harcok során vesztette el. A német katona az órát egy francia órátkban találta meg, jeléül annak, hogy 25 éven keresztül francia szolgálatban állott. Az óra most azután visszakerült régi gazdájához.

Sikkasztottak a végrehajtók. Vrsacról jelentik: A vrsaci rendőrség letartóztatta Jakovljevic Zsivomir és Tanackovic Bogoljub vrsaci végrehajtókat, akikről kiderült, hogy a végrehajtás útján beszedett pénzt elsikkasztották. Mindkettőjüket beszéltették a belacrkvai örvényszék fogházába.

Kanada felkészül az önvédelemre. Washingtonból jelentik: Ralston ezredes, Kanada honvédelmi minisztere kijelentette, hogy Kanada új védelmi politikáját az jelenti, hogy a dominium folytatólagosan felkészül arra, hogy védelmét saját maga lássa el. Ez a kijelentés washingtoni kormánykörökben nagy érdeklődéssel talákozott. A Washington Star a kanadai hadügyminiszter beszédével kapcsolatban azt írja, hogy az a tény, hogy Kanada havonta harmincezer ujoncot hív be kiképzésre, rövid időn belül az Egyesült Államokban is követésre talál.

Felhívás a beográdi egyetemre készülő magyar érettségizőkhöz. A »Bolyai Farkas« magyar egyetemi hallgatók egyesülete felhívja a beográdi egyetemre készülő magyar elsőéves kollégákat, hogy bármilyen felvilágosításért, beiratkozás, könyvbeszerzés, életrvizonyok vagy egyéb kérvénnyel forduljanak a nyári szünet alatt erre megbízott választmányi taghoz (Böhm Kálmán, Petrovgrad, Gyurgya Szmederevca 1).

Martonosi hírek. Bakalics Mijó vendéglősnek a töltés mentén lévő földjén csütörtökön hajnalban tűz ütött ki és elégett öt nagy szalmakazal, valamint nagymennyiségű pelyva. A környékbeli lakosoknak önfeláldozó munkával sikerült a tüzet elszigetelni és így a közelben levő szalmakazlakat megmentették a pusztulástól. Az elhamvadt szalmakazlak biztosítva voltak. — Az elemi iskolába való beiratás augusztus 20-án kezdődik az iskolaigazgató lakásán. — A martonosi határban a cséplést befejezték. A buza, az árpa és a zab gyengén fizetett, a kukorica az eddigiek szerint igen szép termést ígér. Paprika az idén kevesebb terem, mint a múlt évben, azonban a minőség elsőrangú lesz. A szőlő gyenge szüretet ígér.

A noviszádi borbélyok és fodrászok szeptemberi üzletzárása. A noviszádi ipartestület borbélyszakosztálya ezúton is közli tagjaival, hogy szeptember elsejétől kezdve az üzleteket délelőtt 7-től 12-ig és délután 2-től 7 óráig lehet nyitva tartani.

Bácspetrovoszelói hírek. Fel-sőbb rendeletre mindenki három napon belül jelentse be Zsivkovic Jován községi tisztviselőnél a hízott és a hízásra befogott sertéseit. A bejelentésnél be kell mondani, hogy a saját részére mennyit szokott levágni. — A katonaság a közeljövőben kukoricát vásárol a községben. Akiknek van eladó kukoricájuk, jelentsék be, még akkor is bejelenthetik, ha már a Prizádnál bejelentették, de még nem szállították le.

Németország elősegíti a francia menekültek hazatérését. Párisból jelentik: A német kormány a megszállt és meg nem szállt francia területek közötti vasuti és országuti forgalmat ismét megnyitotta abból a célból, hogy a menekültek hazatérhessenek. A vonalakon naponta egy személyvonat közlekedik, amelyet kizáróan menekültek és hozzátartozók használhatnak. Az országúton pedig csak olyan autókát engednek tovább, amelyek megfelelő benzinkészlet felett rendelkeznek.

Zsirszódával leöntötte alvó vadházastársát. Borzalmas módon állott bosszút hűtlen vadházastársán egy csurugi asszony. Tandí Mária 43 éves csurugi háztartásbeli, már 1924 óta vadházasságban élt Haritonov Iván orosz menekülttel. Az utóbbi időben a házastársak között gyakoriak voltak a veszekedések, mert az asszony hűtlenséggel gyanúsította férjét. Tandí Mária úgy látta, hogy szemrehányásai vadházastársának mit sem használnak, ezért bosszúra határozta el magát. Este, amikor Haritonov lefeküdt és elaludt, zsirszódaoldatot öntött az arcába. Haritonov Iván felugrott, kifutott az utcára és segítségért kiáltott. Szomszéda, Silin Tódor elvezette dr. Sztajics orvoshoz, aki segélyben részesítette, majd beutalta a noviszádi kórházba. Az asszonyt letartóztatták, de kórházba után szabadonbocsátották. Az eljárás folyik ellene. Haritonov állapotja a kórházban javult.

Székrekedésnél és emésztési zavaroknál ígyünk reggel éhgyomorral egy pohár természetes »Ferenc József« keserűvizet. Reg. S. br. 15485/35.

A koluti községhezába becsapott a villám. Szomborból jelentik: Koluton csütörtökön nagy zivatar volt, villám több helyen lecsapott. Beleütött a villám a koluti községhezába is, amely kigyulladt. A tűzoltóság azonnal kivonult és a tüzet nagy erőfeszítések árán sikerült eloltani. A kár 7000 dinár.

Szurkálás-Bácskibrégen. Szomborból jelentik: Bácskibrégen a csütörtöki ünnep alkalmával táncmulatság volt, amelyen véres verekedés történt. Nikolin Zsivko földműveslegény összeszó-lalkozott Rica Ivánnal. Nikolin előkapta kését és Rica Ivánt a nyakán kétszer megszurta. Ricát kórházba szállították, Nikolint letartóztatták.

... Igen, de az Jédel terpentines

Kevés az ezüstróka Norvégiában. Oszlóból jelentik: Ezer ezüstrókaprémet adott el egy oszlói szörmeárkereskedés, még pedig 102 koronás, igen előnyös darabáron. Felteszik, hogy Norvégia ebben az évben kétezer ezüstrókaprémet dob piacra, tehát körülbelül a tavalyi termelés felét. Az idei platinaróka-bőr hozadékát tizenötezer darabra becsülik.

Női kabátok, fűzők, melltartók, kesztyűk és harisnyák szaküzlete: Fischer J. és Fia, Novi Sad, Trg Oslobodjenja 2.

Japán orvosok tanulmányutja Németországban. Berlinből jelentik: Jelenleg a japán orvosok egy csoportja végez Németországon keresztül tanulmányutat. Danzigban a német birodalom egészségügyi vezetője, dr. Conti államtanácsos fogadta a japán vendégeket, Berlinben pedig dr. Frick birodalmi külügyminiszter rendezett számunkra fogadtatást. A japán orvosok Berlinen kívül Hamburg, Düsseldorf, Bochum, a vegyészeti műveiről híres Leverkusén, Köln, Bad Nauheim, Majna-Frankfurt, Nürnberg, Erlangen, München, Jéna és Bécs orvostudományi fakultásait, illetőleg egészségügyi berendezéseit tanulmányozzák.

Olasz operák diadalutja Németországban
Egy kis színházi statisztika

Berlinből jelentik: Bizonyos, hogy az olasz opera népszerűsége Németországban nem mai keletű. Az is kétségtelen azonban, hogy a tengelyhatalmak évről-évre kímélyülő barátsága, az egyre élénkebb német-olasz kulturcsere nyomán az olasz operák olyan virágkora köszöntött be Németországban, amilyenre eddig még nem volt példa.

A német színházakon előadott külföldi dalművek között természetesen Verdi operái vezetnek, amelyek a mult játékidény alatt Németországban

1228 előadást értek meg.

A Verdi-operák közül a Trubadur 295-szor, Rigoletto 240-szer, Aida 178-szor, La Traviata 166-szor és a Végzet hatalma 104-szer került előadásra. A Németországban legnépszerűbb komponisták második helyét Puccini foglalja el kerekén 800 előadással. Utána Donizetti következik, akinek műveit 130-szor játszották el. Az újabb olasz zeneszerzők — Ponchinelli, Giordano, Marinuzzi, Wolf-Ferrari, Cilea, Napoli és Alesani — neve is sűrűn szerepelt a német színházak műsorán.

Az 1940-41-es játékidény természetesen még jobban elmélyíti majd a német-olasz kulturbarátságot. Három olasz opera ősbemutatóját már most műsorra tűzték. Kölnben Ildebrando Pizetti »Orseoio«, Stuttgartban — december folyamán — Francesco Cilea »Arlesiana«, Dessauban pedig a jövő tavasszal Amilcare Zanelának Gogoly híres társadalmi szatirája nyomán irt »Revizor« című operája kerül előadásra.

Tizenegy hónap alatt száz új játékfilm. Berlinből jelentik: Németországban a háboru óta eltelt tizenegy hónap alatt száz új játékfilmet forgattak, illetve készítettek el. Közülük 1939. szeptember 1-én még csak tizenkilencet kezdtek forgatni.

Paracelsus-ünnepély Salzburgban. 1940. szeptember 24-én lesz négy-száz esztendeje annak, hogy Theophrastus Paracelsus, a természettudományok nagy német uttörője Salzburgban elköltözött az élők sorából. Salzburg városa ez alkalomból Paracelsus ünnepélyt tervez, amely szeptember 20-tól 28-ig egy sereg kiállítás, ünnepi eseményt, tudományos előadást stb. fog felölelni. Az egykori német orvos jelentősége azonban messze túlnőtt hazája határain. Paracelsus lehet a modern vegyészet és orvostudomány atyjának tekinteni. A kutatás szabadságáért egész életén át súlyos nélkülözéseket vállalt magára s tántoríthatatlanul küzdött minden babona és a középkori skolasztika kinövéséi ellen. Tevékenységét különösen az északi országokban értékelték nagyra, s szelleme az egész művelt világban érezte a maga hatását. Ezer! Paracelsus emléke előtt a jövő évi jubileummal kapcsolatban nemcsak a közgyűlést Salzburgban tartó német orvosi, természettudományi és technikai társaság hívja, hanem a világ minden részéből érkeznek majd — Svédországból, Norvégiából, az Egyesült Államokból stb. — tudományos egyesületek képviselői Salzburgba, ahol számos olasz, spanyol, svájci és egyéb egyetem küldöttségei is megjelennek. Az illető egyetemeken ugyanis valamikor Paracelsus működött.

ZENE FILM SZÍNHÁZ
MŰVELŐDÉS
MŰVÉSZET IRODALOM

Ma és holnap:

Zimberi-zombori szépasszony
Noviszádon

Több vojvodinai város és község közönsége jelentette be csoportos érkezését

A noviszádi Református Olvasókör szinibizottsága figyelmezteti a közönséget, hogy amennyiben a mai szombati előadásra belépőjegyet nem kapna, úgy rögtön váltson jegyet a vasárnap esti előadásra.

Ismételten figyelmezteti a szinibizottság a közönséget arra is, hogy tekintettel nem lehet ezúttal a későn érkezőkre és az előadás pontosan kilenckor kezdődik.

Különösen nagy érdeklődés mutatkozik Erdélyi Mihály kitünő táncos daljátéka iránt, mert az ifjuság körében közismert, hogy több fülbe-

mászó slágert adnak elő, amelyre kedves párok táncot lejtene. A táncok valóságos eseményei ennek a vig operettnek és sok fiatal pár elhatározta, hogy ezeket a művészi táncokat ott megtanulják a noviszádi Református Olvasókör gondoskodott arról is, hogy a darab által előállított jó hangulatot ne törje meg és ezért az előadás után a szereplőkkel együtt a közönség tovább táncol és mulat. A rendezőbizottság előre gondoskodott a hagyományos izlésével és szeretetével, hogy a közönség semmiben se szenvedjen hiányt.

Telt ház előtt zajlott le
a topolai magyar nótaest

Örömmel állapítjuk meg hogy a csereszereplések gondolata mindnagyonbórt hódít, a jugoszláviai magyar községekben. A Szombor—Noviszád, Noviszád—Topola, Szubotica—Noviszád, Petrovgrad—Noviszád és még több más város és község magyar műkedvelőinek cserejátéka után, vasárnap a szubotikai Magyar Olvasókör kiváló énekesei Topolán vendégszerepeltek, a magyar dal népszerűsítésének szolgálatában. Ma este szubotikai műkedvelők vendégszerepelnek Noviszádon, s ugy értesülünk hogy rövidesen Vrbász, Szombor s Petrovgrad is újból fogad vidéki műkedvelőket vendégszereplésre. Ismételjük, örvendetes a gondolat terhőditása, mert nagymértékben hozzásegít egymás megismeréséhez, s a műkedvelő színjátszás valamennyi válfajának népszerűsítéséhez.

A Nagyboldogasszony napján Topolán rendezett magyar nótaest a Puhálak vendéglő zsufolásig megtelt színháztermében zajlott le. A magyar nóta varázsa Topolán is meghódította a szíveket sőt Noviszádról, Vrbászról, Máljigyosról és a környező községekben is többen eljöttek. A szubotikai jóhangu vendégművészek teljes odaadással és szeretettel igyekeztek kielégíteni a közönség várakozását.

A műsor megkezdése előtt ifj. Bénéis István ügyesen összeállított rövid ismertetést közölt a magyar nóta fejlődéséről, majd tárogatószólo következett s utána ifj. Bénéis István elszavalta André Dezső: »Üzent a dal« című alkalmi versét. Ezután kezdődött a tulajdonképpeni műsor amelynek tulnyomó részét Zimányi Ferenc szerzeményei töltötték ki. Szabados Gábor: Az »Egy szál fehér rózsát küldtem«, a »Keresek egy csendes utcát« és a »Reggel van már«, Erdődy Etelka: Az »En is tudtam valamikor« a »Nyiladozó virágokra« és a »Két szemedet sápadt arcod« című szerzeményeket adta

elő. Salamon Béla a »Szivem ha fáj« című tangódalát énekelte, Raczkó Hus pedig a »Holdvirágos nyári estén« és a »Köszönöm a mosolyodat« hallgatót. Töke István, Zimányi Ferenc: »En voltam az édesanyám szemefénye«, Reiter Zsuzsi pedig a »Merenyés« és »Egy bál éjszaka« című versét szavalta.

Szabados Gábor további énekszámai: »Hiába a fény és pompa«, »Miert kacagsz a széles utcán«, »De sok huncut lány van«, Erdődy Etelka: »Azt hitted, hogy boldog vagyok«, »Tele volt a szivem«. Salamon József: »Faluvégi kökeresztnél«, »Elloptak egy sárga lovat«, »Az én kedves feleségem«, Raczkó Hus énekszámai: »Hogy ha tudnád mit éreztem«, »Palicsi csárdás«.

A szubotikai műkedvelők kitünő énektudása teljes sikerrel érvényesült ezen az előadáson is. Egytől-egyik jó hanganyaggal rendelkező, iskolázott énekesek. Az est sikeréhez jelentős mértékben hozzájárult a vrbászi Lakatos Béla cigányzenekarnak kitünő kísérete. A zenekar a magyar nóta különleges jó kísérlének bizonyult. A közönség lelkesen megtapsolta Zimányi Ferenc szerzőt, az előadókat és a zenekart.

Műsor után Zimányi Ferenc hálás szavakkal köszönte meg a maga és az előadók nevében a közönség szeretetteljes ragaszkodását. Üdvözölte az estét rendező topolai Katolikus Nőegyletet, s a bevezető vers jelenlévő szerzőjét. Műsor után Lakatos Béla kitünő muzsikájára táncra perdült a jólsikerült nótaest közönsége.

Munkáshangverseny Noviszádon. A Jugorasz noviszádi szervezetének művészeti csoportja csütörtökön este a munkáskamara nagytermében hangversenyt rendezett, amely kitünően sikerült. A hangverseny keretében bemutatkozott a Jugorasz fuvózenekara, azonkívül szavaltatok és énekszámok voltak. A Jugorasz a jövőben több ilyen szórakoztató előadást rendez.

Apróságok

Budapesti cigányzenés vendéglőben játszódik Paula Wessely »Ein Leben lang« című új filmjének egyik jelenete. A filmet Gusztáv Ueicki rendezte.

Baky József, az UFA magyar rendezője, »Verkanne Bekannte« címen készíti új filmjét. A film szereplői Paul Kemp, Willfried Seiffert, Georg Alexander, Hans Junkermann, Hilde Sessa, Hans Blausewetter.

Az UFA nagyszabásu kulturprogramja során színes filmet forgat Rügen szigetén. A színes filmen a Keleti-tenger élete elevenedik meg. Drága német történelmi emlékeiről is kulturfilmet készít az UFA. A harmadik, most készülő és talán legérdekesebb kulturfilm a csecsemők és kisgyermekek tornáztatásáról szól.

Bolváry Géza megkezdte »Rosen in Tirol« című új filmjének felvételeit. A külső felvételek Zell am See-ben készülnek.

Willy Forst új filmjének a címe »Operette«. A filmen Willy Forst nemcsak rendez, hanem az egyik főszerepet is ő játssza. A másik férfiszereplő Hörbiger Pál.

A berlini magyar filmkolóniáról a legutóbbi összejövetel alkalmával hangos filmfelvételt készített Temesváry József filmoperatőr. A berlini magyarokról készült film külön magyar filmet keretében kerül először színrre az egyik berlini bemutató moziban.

Lil Dagover, aki legutóbb Madách »Ember tragédiá«-jának Éváját játszotta, hosszú »filmpihenő« után ismét megjelenik a vásznon. A kitünő német színésznő a Bismarck-film női főszerepét vállalta el.

Uj tanszék a hamburgi egyetemen. A külföldi és gyarmati erdőgazdaság tudománvos kutatására a hamburgi egyetemen katedrát állítanak fel. Az új tanszéket Dr. Franz Hesse professzorral töltik be, aki eddig a Drezdából Hamburgba költözött »Reichsinstitut für ausländische und koloniale Forstwirtschaft« élén állt. Kepler szülőházából muzeum. A Stuttgart melletti Weilderstadt egyik ódon házat, amelyben 1571. december 27-én Kepler János, a halhatatlan német csillagász született, Kepler-muzeummá alakítják át. A nagy tudós összegyűjtött művei mellett az új muzeum azoknak a készülékeknek ábráit és modelljeit tartalmazza, amelyeket Kepler szerkesztett és korszakalkotó találmányainál felhasznál.

Muzsikáló pesti térképpel kedveskedik olvasóinak Szent Istvánra a Színházi Magazin új száma, amely nagy képes riportban mutatja be Albrecht kir. herceg feleségének és kislányának, a csöppnyi Sarolta főhercegnőnek életét a rózsadombi villa parkjában. Izgalmas detektívregény, amelynek első fejezetét Bókay János írta. Lázár Mária fürdőletele Tihanyból, Gaál Franciska a Balatonon, Tersánszky J. Jenő novellája és Bókay János »Első szerelem« című nagyszerű vigjátéka a Színházi Magazin ünnepi számának kiemelkedő érdekességei, amely Szent Istvánra nagyobb terjedelemben, de a régiárban jelent meg.

KÖZGAZDASÁG

Az idén kukoricán kívül fát is külföldről kell behozni

A horvát bánásból csak akkor szabad az ország többi részébe szállítani, ha az ottani tűzifa szükségleteket fedezték — A beográdi sajtó a tüzelőfa kérdésről

A Reggeli Újság hónapokkal ezelőtt felhívta a figyelmet arra, hogy tére a Vojvodinában tüzelőfahiány fenyeget. Több cikkben ismertettük ennek okait, de egyáltalán rámutattunk arra is, hogyan lehetne a bekövetkezendő kellemetlenségnek elejét venni. Sajnos jóslataink — az eddigi jelek szerint — száz százalékosan beváltak. A tüzelőfa árát maximálták, jóval magasabban, mint ami a tavalyi ár volt, de még ilyen magas ár mellett sincsen fa a fában passzív Vojvodina részére. A fa árát azonban hiába maximálták, ha

a Horvát Bánásból nem lehet fát kihozni, mert a báni hatóság nem ad reá engedélyt. Ugyanakkor azonban a Vojvodina maximális áron kényszer eladás útján vásárolt kukoricáját megkaphatják a horvátok.

A Reggeli Újságnak hónapokkal ezelőtt hangoztatott álláspontjának igazolását látjuk nemcsak a tényleges helyzetben, hanem a beográdi vezető lapok cikkeiben is. A Politika és Vreme napok óta foglalkoznak a tüzelőfa kérdéssel és cikkeikben egyhangulag azt a megállapítást teszik, hogy a horvát bánás nem ad fát Jugoszlávia többi részeinek és ez az oka a tüzfahiánynak.

A Vreme tegnapi száma erről a kérdésről a következőket írja:

»Svédország, Finnország, Oroszország után Jugoszlávia Európa negyedik erdőben leggazdagabb állama. Sok európai és Földközi-tengeri államot látott el fával és

az idén mégis Jugoszlávia az, amelynek Romániából kell fát behoznia.

Ezt a furcsaságot nehéz megmagyarázni.

Már az elmúlt télen hiány mutatkozott fában. A tél szokatlanul hosszú volt, a tartalékokat elhasználták, a közlekedés is nehézségekkel járt. Hogy ne legyen ebben az évben is tüzelőfahiány és hogy ne üzzenek meg nem engedett spekulációt, maximálták a fa kiskereskedelmi árát. Ugyanakkor megállapították azokat az árakat is, amelyek az ország belsejében a nagykereskedők eladhatják fájukat. Ez az ár átlag 35 dinárral magasabb a tavalyinál. Az ország belső részeiben lakó kereskedők, akik a városi fatelepeket látják el fával, nem akarnak fát szállítani, mert ez az ár nem felel meg nekik.

Ezenkívül azonban más nehézségek is támadtak. Az árellenőrző hivatal megváltoztatta az eddigi paritást, hogy ilymódon a szállí-

tásra középárat állapítson meg. Ha a szállítás közelebbi állomásról történik, akkor a kereskedőknek meg kell fizetni a megállapított átlagos fuvar költség és az általuk tényleg kifizetett kisebb fuvar költség közötti különbséget. Ha távolabbról hozzák a fát, akkor a kereskedőknek visszafizetik a megállapított átlag fuvar díj és az általa fizetett magasabb fuvar költség közötti különbséget.

Ez azonban csak akkor történik meg, ha a befizetett fuvar díj különbségekből annyi pénz folyik be a várost pénztárba, hogy a különbséget vissza tudják fizetni.

Ilymódon akarták kiegyenlíteni a versenyképességet a közelebbi és távolabbi helyekről vásárló fakeskedők között. Ezáltal lehetővé tették azt is, hogyha egy város fakeskedői nem kaphatnak elég fát a hozzájuk közelebb levő fakitermelő helyről, akkor távolabbi helyen is beszerezhetik, ahol elég fa áll rendelkezésre.

A zagrebi báni hatóság ezenkívül rendeletet adott ki, hogy mind addig nem lehet területéről fát az ország más részébe szállítani, amíg a horvát bánás teljes szükséglete fedezetet nem nyert. Ha ezt a szükséglete nem fedezik idejében, akkor a még esetleges felesleget sem lehet Jugoszlávia más részébe szállítani. Már közelségüknél fogva is a horvát bánás szükségleteit elsősorban a boszniai erdőkből fogják fedezni.

Hogy ennek a helyzetnek véget vessenek és a vojvodinai városokat fával elláthassák, azt a határozatot hozták, hogy Romániából hoznak be fát

Azt hisszük, hogy ehhez nem kell semmiféle kommentár — fejezi be cikkét a Vreme.

□ **Megakadt a jugoszlávai tojáskivitel.** Beográdból jelentik: A jugoszlávai tojáskivitelben hirtelen fennakadás állott be. A jelenleg egyedül számításba jöhető piacokon, Németországban, a Cseh-morva protektorátusban és Svájcban változatlanok az árak. Olaszország 570—580 dinárt fizet, ez azonban a mai viszonyokhoz mérten olyan alacsony ár, hogy a tojásexportőrök nem szállítanak nagyobb mennyiségeket Olaszországba.

□ **Magyarország 50 százalékkal több dohányt vásárol Bulgáriától, mint eddig.** Budapestről jelentik: Magyarország és Bulgária között tárgyalások indultak meg 150 millió léva értékű dohány vásárlására. Ez 50 százalékkal több annál a mennyiségnél, amit Magyarország eddig vásárolt Bulgáriától. Magyarország a Bulgáriától vásárolt egész dohány-mennyiségért gépeket szállít.

□ **Adótárgyalások Noviszádon.** A noviszádi adófelszámolási bizottság előtt augusztus 26-án, 29-én és 30-án a vendéglősök adókvetését tárgyalják. Az adóelőirányzatok a városháza adóügyi osztályán megtekinthetők.

□ **Anglia naponta két és fél millió dinárt költ.** Nagybritannia kiadása hivatalos közlés szerint az elmúlt héten naponta átlag 11 millió fontot ért el, ami két és fél millió dinárnak felel meg. Az elmúlt hét összes kiadásai 77.571.000 fontot tettek ki, míg tavaly ugyanez idő alatt alig haladták meg a két millió fontot az állami kiadások.

— Tanuld meg, litván sápadt arcu, hogy ez lehetetlen!

Az angol tiszt önkéntelenül hátrább léptette a lovát s mellette vagy öt katona parancs nélkül is puskát szegzett a királynőre.

— Lőjjetek agyon Csetevájót, ugyis megunta életét, — mondotta a király. — De ezt a szegény embert ne bánjátok, mert ő nem tudta, hogy kit bocsát be.

Ez volt a király első, de nemes hazugsága.

S az utolsó is.

A tiszt intett a katonáknak s szinte egyszerre dördült el öt lövés.

Csetevájó több golyótól halálosan találva összeesett.

— Éljen őfelsége, a királynő! — kiáltotta a tiszt.

— Szegény Csetevájó! — sóhajtott Praček s egy könnyet törölt ki a szeméből.

Pricsiprucsu úgy sirt, mint a záporosó.

Leült a földre s ölébe vette a halálkölő király fejét.

A vöröskabátosok némán néztek végtusáját annak a fekete királynak, aki oly hosszú időn át háborút mert és tudott viselni a brit birodalommal.

Csetevájó ajkai mintha megmozdultak volna. A nő lehajolt hozzája:

— Hallgass ide, Pricsiprucsu, — suttogta szaggatottan, alig hallhatóan a király. — Férjed derék ember, megérdemli, hogy urrá tegyem a fehérek között...

Izgalmas történet a száz év előtti Budapest mélységeiből

»A bűnösök meglakolnak, a jók elveszik jutalmukat.«

(141) Nagyot sóhajtott a hadoklító s már alig volt érthető, amit beszélt:

— A kaffer királyok kincse a dudulai barlangban van elrejtve, — mondotta Csetevájó végső erőfeszítéssel. — Keressétek meg, legyen a tiétek!

Még egyet sóhajtott s azzal kiszállt belőle a lélek.

Az angol parancsnok tisztelgést vezényelt s annak megtörténte után csapatával elporoszkált.

Csetevájót Praček temette el a felesége segítségével a domboldalon s sziklakövekből nagy gulát rakott a sir fölé.

A British Muzeumban van egy hatalmas festmény, amely Csetevájó halálát örökíti meg. Egy zulu áll mellette a képen, amint agyonlövök.

A művész persze nem tudta, hogy nem kaffer állt a nagy király mellett, amikor a halálos golyók érték, hanem Praček mester a tulajdon személyében.

Pricsiprucsu sokáig nem árulta el Praček előtt, hogy hogyan végrendekezett a zuluk királyi kincséről utolsó percében Csetevájó.

Attól félt, hogy az óriási kincs birtoka visszacsábítja az urát a fehér emberek közé s őt itthagyják bus árvaságban.

Eleget látta, mint török magukat a fehérek évekig egy-egy darab gyémánt után s ha lelnek egy párat, mily nagysietve hagyják el a transzváli mezőket, hogy visszatérjenek távoli hazájukba. Hát még az a sok kincs, ha meglátná Praček! Szárnyai nőnének tőle, az kétségtelen.

Sok-sok év múltán azonban egyszer mégis csak kibökte titkát Pricsiprucsu.

Azt gondolta, hogy annyira odanőtt már az ura az Ingomari-völgyhöz, hogy bátran közölheti vele a király végrendeletét, amelynek titka oly sok idő óta furta már az oldalát.

— Tudja-e, édes uram, — mondotta egy szép nyári estén a férjének, amikor a ház előtt egy árnyas puszpángfa alatt üldögéltek s éppen a néhai király került szóba közöttük, — milyen nagylelkű, milyen jó volt mihozzánk a nagy Csetevájó? Egész kincstárát mireánk hagyta.

— A kincstárát? Hát voltak kincsei is?

— En nem láttam, de hallottam róla. Azt mondják, zsákszámra volt neki olyan fényes köve, ami után az a sok bolond ember kutat. Szébbek, nagyobbak, garmadával.

— Aztán hát hová lett az a sok kincs?

— Ezt nem tudta éppen senki emberfia. Beszélték, hogy a háboru kitörése előtt a király elrejtette valahová, de hogy hová, azt nem közölte senkivel. De nekem megmondotta, mielőtt utolsó sóhajtott. Azt mondotta, kigyelmedet teszi meg örökösévé, mert hogy olyan jó volt őhozzá.

Praček nagyot nézett.

— S te nekem erről, édes Pricsiprucsu, miért nem szóltál mind eddig semmit?

— Mert félttem, hogy nyomban elutazik s itthagya kigyelmed.

— Ó, te bohó asszony, milyen nagy a te szerelem! — mondotta Praček magához ölelve fekete élettársát. — Hát hiszen, ha éppenséggel elutaznék, elvinnélek tégedet is! Megmondod-e már most, hol van a kincs?

— A dudulai barlangban van elásva, így mondta Csetevájó.

A DUNABÁNSÁGBAN MEGÁLLAPITOTTÁK A LISZT NAGY ÉS KISKERESKEDŐINEK LEGMAGASABB HASZNÁT

A Dunabánság utasítást adott ki a buza és liszt forgalmáról. Az utasításnak megfelelően a búzát a bányáság minden részében a megállapított maximális áron szabad csak eladni, amihez csupán a szállítási költségeket és az engedélyezett kereskedői hasznát valamint a közterheket lehet hozzászámítani. A malmok az ellenőrzött liszt fajtákat csak az árelenőrző hivatal által megállapított áron adhatják el, míg

a nullás lisztért a helyi viszonyok szerint a legmagasabb árat számíthatják, hogy üzemük kifizetődjön legyen.

Az így megállapított árak a nagykereskedőkre is vonatkoznak, akik ez árhoz hozzászámíthatják a szállítási költségeket, a közterheket (a malom által megállapított lisztár után 4.25 százalékos gyűjtő forgalmi adót) a fogyasztási adót és kilónként 8—10 para hasznát. A kiskereskedők, akik legfeljebb egy zsákig terjedő sulyban adnak el egyszerre lisztet, a malomtól vagy nagykereskedőtől vásárolt liszthez, az azok részére megállapított árhoz legfeljebb 20—25 para kilónkénti hasznát számíthatnak hozzá.

FELAVATTÁK A TEMERINI IPAROSOK ÚJ OTTHONÁT

Az új otthonba jár mostan majd mindenki. Az oda belépés senkit meg nem aláz, S mivel felavatták, nem mondhatja senki Avatálan kezek munkája ez a ház. **SANYARU VENDEL**

Husz év óta nem volt az ideihez hasonló rossz gyümölcstermés Jugoszláviában

Egyedül a körte termelt jól — A peronoszpóra iónkretelle az idet szüretet

A piacokon vásárló háziasszony már régen megállapíthatta, hogy az idén igen kevés gyümölcs termelt, mert az árak olyan magasak, amire talán még nem is volt példa. A szőlő kilójáért 10—12—14 dinárt kérnek, őszibarackot 14—16 dináron alul nem is lehet kapni, a kékszilva kilója 8 dinár, az ennél olcsóbb már élvezhetetlen, a körte 6—8—10 dinár, az alma minőség szerint 5—8 dinárba kerül, kajszin barackot sem lehetett 10—12 dinárnál olcsóbban vásárolni és így az idén a gyümölcsfogyasztást a polgári háztartásokban a legalacsonyabbra kellett csökkenteni. Erősen csökkentették a befőttek készítését is, úgy, hogy a kisembernek nem sok öröme telt az idejében.

Amit a háziasszony a saját szűk körében megállapított, azt hivatalos körök az egész ország területére nézve állapították meg. Illetékes körök véleménye szerint

az idej gyümölcs termés az elmúlt husz év leggyengébb termése.

A korai gyümölcs gyenge hozama után hasonlóan gyenge a szilvatermés is, ami pedig kivétel szempontjából a legfontosabb gyümölcsfajta. Almát csak a 600 méternél magasabb fekvő hegyek teremnek kielégítő mennyiségben, főleg Szlovénia és Bosznia hegyei, valamint Szerbia nyugati és középső vidékei. Jugoszlávia többi részében igen gyenge

lesz az almatermés. Az egyedüli gyümölcs, amely hoz valamit, a körte. Az őszi barack is igen keveset terem, mert a tavaszi fagyok nagyrészt tönkretették a terméskilátásokat.

A PERONOSZPÓRA KÁRTEVÉSE A SZŐLŐKÉBEN

Jugoszlávia bortermelő vidékeiről napról-napra elszomorítóbb hírek érkeznek. A szüret a nisz és negotini borvidék kivételével mindenhol igen gyenge lesz. Különösen a melegebb vidéken, a tengermentéken és Dél-szerbiában szenvedtek sokat a szőlők, mert a hűvös tavasz után hirtelen bekövetkezett meleg idő nagy mértékben elősegítette a növényi betegségek elterjedését.

A legnagyobb kárt a peronoszpóra okozta,

amely nagy területeket lepett el és az ellene való védekezés szinte lehetetlen volt. Szakkörök szerint az idén a növényi betegségek valóságos inváziója támadta meg a szőlőt.

Az idej szüret gyenge kilátásai már is éreztetik hatásukat a borpiacon. Az árak egy harmaddal emelkedtek és még további áremelkedéssel kell számolni. Éppen ezért a Prizad intervenció vásárlásai is feleslegessé váltak. Ugyanez a helyzet a pálinka piacon is, mert a pálinka ára ma már 7.5 dinár, míg a Prizad vásárlásának megkezdésekor az mindössze 4 dinár volt. Itt is további áremelkedéssel számolnak, a gyenge szilvatermés miatt.

□ Általános adóintés. Noviszád város elöljárósága ezuton is figyelemzetti az adózókat, hogy a házadó a kereseti, a hadmentességi, a forgalmi, a társulati és a tőkekamatadó esedékes harmadik részletét haladéktalanul fizessék ki, mert ellenkező esetben végrehajtást vezetnek ellenük. A csenei szállások, a klizai és a bácskijáráki földműveseket figyelemzetti, hogy multévi földadóhátralékukat fizessék ki.

□ Svédországtól fát vásárolnak a németek. Az Allehanda című svéd lap jelenti, hogy az egyik legnagyobb svéd fafeldolgozó cégnél a Német Birodalom nagyjelentőségű, igen magas összegű megrendelést eszközölt. A cégnek a Norvégiában állomásozó német csapatok részére fabarakokat kell építenie s ezeknek egy tekintélyes része már szeptember 15-én készen kell, hogy álljon. A megrendelés további részleteit a cégnek a tél első felében folyamatosan kell teljesítenie.

□ Romániában is tüzfahiányfenyeget. A román hatóságoknak nagy gondot okoz az egyre növekvő tüzfahiány s attól félnek, hogy ebben az évben Bukarestben nagy fűtőanyaghiány lesz. A fahiánynak oka az, hogy az erdőipar tőkehiányban szenved. A faipari vállalatok nagyon tartózkodók új beruházások tekintetében. Bukarestben most azzal a tervvel foglalkoznak, hogy új hitelintézetet létesítsenek a faipar számára és erre a nemzeti banktól 150 millió leit szeretnének kapni. Még az állami igazgatás alatt levő erdőgazdaságok is tőkehiányban szenvednek.

Hitte is nagy szerencsét kezdteben Praczek, meg nem is. De mind többet gondolt rá.

— Miért ne volna igaz, amit Csetevájó mondott? — így tépelődött magában. — Ó, amilyen hős, éppen olyan nagylelkű is volt. S utóvégre ő már igazán nem vehette hasznát a kincsnek ott a más-világon.

Végre is bizonyosra vette, hogy a nagy kincs csakugyan megvan s így ő dús gazdag ember lehetne, ha akarná!...

Ez a gondolat aztán nem hagyta nyugodni.

Bármily gyönyörű volt is az élet a szépséges Ingomari-völgyben s bármennyire megédesítette is napjaikat a gyöngéd szeretet, amely szívüket összefűzte: gondolatai sürűn elszállottak hazája felé.

Vajjon mi lett Rudival, az édes egy fiával?

Megnősült-e, vannak-e gyermekei?

Valóságos mélabu lepte meg arra a gondolatra, hogy talán unokái vannak s nem láthatja őket.

Elvesztette az étvágyát, fogyni kezdett. Nem volt kedve semmihez.

Jól látta Pricsiprucsu, hogy az urát emészti valami, azt is kitalálta, milyen féreg rágódik a lelkén.

Sokat is sirt emiatt magában, ha nem látta az ura.

Egyszer aztán Praczek megélegte a sok bubánatot, amely mind a kettőjüket gyötörte s magához vonván asszonyát, így szólott hozzá: — Édes párja életemnek, ez így

nem mehet tovább. De miért is menne? Ha csakugyan megvan az a tömérdek kincs, miért ne vehetném birtokunkba s miért ne utazhatnánk el az én hazámba, hogy ott fiamat s talán unokáimat nagy urrá tegyem? Eljössz velem, te is, édes galambom, dehogynis hagynálak magadra! Aztán, ha otthon mindent rendbe teszünk s kimulatjuk magunkat a gyerekek között, szépen visszatérünk ide az Ingomari völgybe. Ezt megvesszük az itteni kormánytól, hogy örökre a miénk legyen s élünk tovább nagy, fényes boldogságban, amíg az Ur-isten élni hágy s amíg el nem temetkezünk jótévőnk, a nagy Csetevájó mellé. Jó lesz-e így, édes gondviselőm?

Pricsiprucsu nem sokáig kérte magát, sőt mi több, hamarosan örült is már a nagy utazásnak. Utóvégre ő is kíváncsi volt urának a hazájára: hát ott miféle népek laknak, minők a szokások, hogy öltözködnek a nők?

Már másnap hajnalban jól feltariznyáztak s nekiindultak, hogy a kincset megkeressék.

A dudulai barlang itt volt, a Magnum-Bonum-hegységben, ahol Pricsiprucsu is született s az asszony jól ismerte a járását az egész hegységben.

Harmadnap már ott voltak a barlangban s nem is kellett nagyon keresniök: egy kövekkel eltorlaszolt üregben megtalálták a kincset, amely csak annyira volt elásva, hogy elfűdje a pechánvó föld. Kívájt elefántagyarakba volt be-

rakva az óriási kincs, úgyhogy az agyar végébe a kivágott csonttrész vissza volt dugva.

Amikor Praczek az első agyart kinyitotta s kiöntötte maga elé a drágaköveket, majd elvette a szemvilágát a nagy fényesség, meg ragyogás.

Mindenféle nemes ékkő, kék, sárga, fehér, piros, meg zöld színben tündöklött előtte, mintha valami szívárvány ömlött volna ki az agyarból. Ámbátor nem igen értett hozzájuk, érezte, hogy ez a sok kisebb-nagyobb kő mérhetetlen gazdagságot jelent.

Amikor kigyönyörködte magát a fölséges drágakövekben, szépen visszarakta őket az agyarba, azt bedugta s odaadta a feleségének.

— Elég lesz ez az egy, — mondotta — egyszerre többet ne vigyünk magunkkal. Hisz már ennek az árából is a föld kerektségének leggazdagabb emberei közé emelkedünk!

Szépen beborította a földben hagyott agyarakat homokkal, az üreg elé visszarakta a kötőrmelékét s még arra is volt gondja, hogy kivonulásukkor eltüntesse a barlang fővenyéről lábnyomaikat. Nem kell tudni senkinek, hogy bent jártak a barlangban.

Mikor szerencsésen hazaérkeztek az Ingomari-völgybe, mindjárt is fölkészültek a nagy utazásra.

Hát hiszen sok mindenfélét nem kellett becsomagolniok, mert máshol alig valaminek vehették hasznát, ami itt nélkülözhetetlen volt számukra.

— Az állatok nem igen okoznak gondot, — mondotta Praczek a feleségének. — El lesznek ok itt magukban is, mig visszatérünk. A ház is itt maradhat őrizetlenül, nem pusztul az el, hacsak a villám föl nem gyújtja.

Egy szép napon aztán utrakészen állott Praczek és Pricsiprucsu.

Csak úgy gyalogszerrel utaztak dél felé, hogy elérjék az első állomást, ahol már ökrösszekereket meg kocsit is találhatnak.

Bizony, csak egymásra borultak és sirtak keservesen, amikor a hegytetőről utoljára visszanéztek a völgybe, ahol vagy tizenkét esztendeig olyan boldogságban éltek, mint Ádám és Éva a paradicsomban.

Ki tudja, visszatérnek-e még valaha, vagy eipusztulnak a hosszú ut alatt?

De hát sikerült nekik minden baj nélkül megérkezniök Délafrika fővárosába, Fokvárosba.

Első dolga volt Praczeknek, hogy egyet-kettőt a legkisebb kövek közül eladott a drágaköveskedőnek.

Annyi pénzt kapott értük, hogy az árukból akár tizszer is körülutazhatta volna a világot.

Aztán megvalósította azt a tervét is, amely már régóta a szívében feküdt. Pricsiprucsut ő már lélekben kereszténnyé tette, most azt akarta, hogy az legyen a szent-ségnél fogva is.

(Folytatjuk)

PUNCSEC, MITICS ÉS FLÓRIÁN VERESÉGE GÜDÖLLÖN

Asbóth nyerte a magyar teniszbajnokságot.

A gödöllői MOVE rendezésében folyó magyar teniszbajnokság csütörtöki napja balul ütött ki a jugoszláv teniszszereplőkre, mert Puncsec, Mitics és Flórián Alice egyaránt vereséget szenvedett. Mitics simán kapott ki a magyar Gáborytól, Puncsec azonban meg nem érdemelt vereséget szenvedett Romanonitól, mert mind a három szetben vezetett az olasz ellen s a játék alapján győznie kellett volna. A férfiegyes döntőjébe Asbóth és Romanoni került s végső győztese Asbóth lett, aki újra beigazolta, hogy ma nincs ellenfele a kontinensen.

Eredmények:
 Férfi egyes elődöntő: Gábor—Mitics 5:7, 6:3, 6:2 és Romanoni—Puncsec 6:3, 6:2, 8:6.

Férfi egyes döntő: Asbóth—Romanoni 5:7, 8:6, 6:3, 6:1.
 Női egyes elődöntő: Bárd—Flórián Alice (Jugoszlávia) 6:1, 6:3.

Vegyespáros: Mitics, Flórián—Bujtor, Csapó 3:6, 6:1, 6:0, Szigeti, Bárd—Katonai, Jávor 3:6, 6:2, 6:3, Mitics, Flórián—Frigyesy, Körmöczy 6:3, 3:6, 6:1.

A versenyen megjelent Horthy Miklós kormányzó is, fia és menyje társaságában.

AUTÓKIRÁNDULÁS JUGOSZLÁVIÁBÓL MAGYARORSZÁGBA

Budapestről jelentik: A Balatoni Intéző Bizottság legutóbbi értekezését elhatározták a Balatoni Sporthét megrendezését. Bejelentésre került többek között, hogy a Magyar-Jugoszláv Társaság

nagyszabású autótúrát rendez Beogradból a Ba atonhoz, onnét Budapestre jönnék.

A Balatoni Sporthét alkalmával pompás lovaslátványosságokat rendeznek. További program: vitorlásbajnokságok, budapest-síófoki kerékpárverseny, ezt követően Tour de Balaton verseny, kismotoros kerékpáros verseny, a budapest-balatoni útvonalra és a tihanyi autókörpályára. Megtartják a nemzetközi galambövső versenyeket, amelyre máris számos külföldi résztvevő jelentkezett.

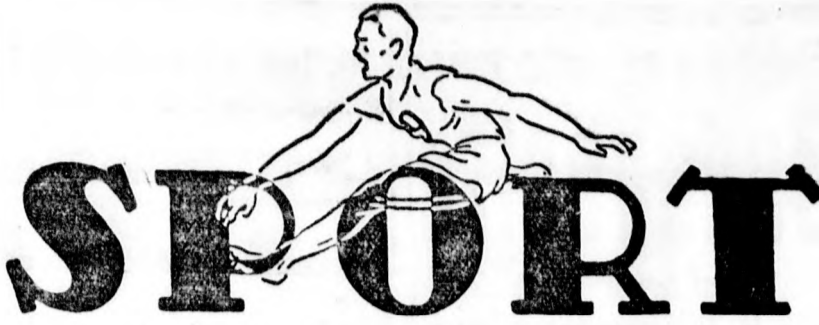
Olaszországból, Németországból, Bulgáriából és Jugoszláviából.

A versenyeket az ujonnan épített balatonújhegyi galambövső pályán bonyolítják le. Gál László dr., az OMIH vezetője, bejelentette, hogy az OMIH balkáni és semleges országbeli megbízottal nagyszabású külföldi propagandát fejtenek ki s többek között Szófiában, Athénben balatoni kirakatokkal segítik elő a sporthét sikerét. Pöltel Jenő dr. min. tanácsos, a Balatoni Intéző Bizottság vezetője, ismertette a sporthét részletes programját és közölte, hogy a MÁV-ot borheti vonatok indítására, az IBUSZ-t pedig sportheti társasutazások rendezésére kérték fel.

A tekéző sport hírei

A noviszádi Radnicski összes tagjait kérem, hogy ma (szombat) este 8 órára sürgős megbeszélésre okvetlenül jelenjenek meg a klubhelyiségben. — A titkár.

Uj bajnoki beosztás a noviszádi alszövetségben

A sorsolást kedden este ejfik meg

A noviszádi alszövetség intéző bizottsága eheti ülésén az 1940-41. bajnoki évre a következőképpen osztotta be a csapatokat:

ELSŐ OSZTÁLY
 ZsSK (Ingyija), Noviszádi AK, Mácsa (Sabac), Gragyanszki (Mitrovica), SK Cement (Beocin), Isztra, Textil és Radnicski (Noviszád).

I-B) OSZTÁLY
 Bácskai csoport: Szloga (Palánka), Szlovácski (Petrovác), NFK, Makkabi és Livnicsár (Noviszád), Trgovacski (Zsabaly).

Szerémi csoport: Szremac (Vojka), Szlávia és Stefanik (Pazova), Rudar (Vrdnik), Zvezda (Ruma), Latyarakai SK és Szemberia (Bjelina).

MÁSODIK OSZTÁLY
 I. csoport: Szlávia (Petrovác), Obilics és Konkordia (Pasicsevo), Trgovacski (Noviszád) és Janosik (Pivnica).

II. csoport: Temerini SK, Hajduk (Csurug), ZsSK, Karagyorgye, Dunav és Napred (Noviszád).

III. csoport: Tátra (Kiszács), Futaki SK, Szlávia, Rapid és Gvöszgyár (Noviszád).

IV. csoport: Bácska (Gyurgyevó), Jugoszlávia (Gospogyinc), Borac (Zsabaly), Sajkás (Kovily), Gragyanszki (Titel), Jugovics (Káty) és Borac (Sajkás).

V. csoport: Zrinyszki és Jelasics (Petrovaradin), Sztrozilovo (Karlovc), Radnicski (Ingyija), Fruskogorac (Kamenica) és Vénac (Irig).

VI. csoport: MSK Radnicski (Mitrovica), Podrinje (Malamitrovica), Trgovacski és Zanatlia (Mitrovica), Radnicski és Zanatlia (Sabac), Radnicski (Ruma).

A bajnoki sorsolást az alszövetség intézőbizottsága kedden este ejfik meg.

Őszi sorsolás a petrovgrádi alszövetségben

Kapunyítás szeptember 8-án

A petrovgrádi alszövetség elsőosztályu bajnokságában a következő 10 csapat indul: Borac, Obilics, ZsSK, Radnicski, Vojvodina és Schwaebische (Petrovgrád), ZsAK és Szloga (Kikinda), Bánát és Jedinstvo (Pancevo). A II. osztály 2 csoportra oszlik; az északi csoport tagjai: Koszovo (Kikinda), Delija (Mokrin), Rapid (Masztort), Vojvodina (Dragutinovo) és Zvezda (Novibecse), a déli csoport tagjai: Dusan Szilni, Radnicski, Vojvodina és Viktoria (Vrsac), Belacrkvai AK és Jupiterra (Belacrkva), Herz SK és Karlováci SK (B. Karlovác).

Az őszi forduló szeptember 8-án kezdődik, a mérkőzések sorrendje a következő:

ELSŐ OSZTÁLY
 Szeptember 8: Petrovgrádon Obilics-pálya Radnicski—Vojvodina, Obilics—ZsSK, Kikindán ZsAK-pálya ZsAK—Schwaebische, Pancevón Jedinstvo-pálya Bánát—Szloga, Jedinstvo—Borac.
 Szeptember 15: Petrovgrádon Borac-pálya Schwaebische—Radnicski, Borac—ZsSK, Kikindán Szloga-pálya Szloga—Vojvodina, Pancevón Bánát-pálya Jedinstvo—ZsAK, Bánát—Obilics.
 Szeptember 22: Petrovgrádon ZsSK-pálya Vojvodina—Jedinstvo, ZsSK—Bánát, Kikindán Szloga-pálya ZsSK—Obilics, Szloga—Radnicski.
 Szeptember 29: Petrovgrádon Obilics-pálya Radnicski—ZsSK, Obilics—Borac, Kikindán ZsAK-pálya ZsAK—Szloga, Pancevón Jedinstvo-pálya Bánát—Vojvodina, Jedinstvo—Schwaebische.
 Október 6: Petrovgrádon Borac-pálya Schwaebische—Vojvodina, Borac—Radnicski, Kikindán ZsAK-pálya Szloga—Jedinstvo, ZsAK—ZsSK.
 Október 13: Petrovgrádon ZsSK-pálya Obilics—Vojvodina, ZsSK—Schwaebische, Kikindán Szloga-pálya ZsAK—Bánát, Szloga—Borac.
 Október 20: Petrovgrádon Obilics-pálya Vojvodina—ZsAK, Obilics—Szloga, Pancevón Jedinstvo—Borac, Bánát—Radnicski.

ly Vojvodina—ZsAK, Obilics—Szloga, Pancevón Bánát-pálya Jedinstvo—ZsSK, Bánát—Radnicski.

Október 27: Petrovgrádon Borac-pálya Radnicski—Jedinstvo, Borac—ZsAK.

November 3: Petrovgrádon ZsSK-pálya Schwaebische—Szloga.

November 24: Petrovgrádon ZsSK-pálya Borac—Schwaebische, ZsSK—Vojvodina, Pancevón Jedinstvo-pálya Jedinstvo—Bánát.

December 1: Petrovgrádon Obilics-pálya Radnicski—Obilics.

December 8: Petrovgrádon Borac-pálya Borac—Vojvodina, Obilics—Schwaebische.

MÁSODIK OSZTÁLY
 a) Északi csoport:
 Szeptember 8: Delija—Vojvodina, Rapid—Koszovo. Szeptember 15: Zvezda—Delija, Vojvodina—Koszovo. Szeptember 22: Delija—Rapid, Vojvodina—Zvezda. Szeptember 29: Rapid—Vojvodina. Október 6: Zvezda—Rapid. Október 20: Koszovo—Delija. Október 27: Koszovo—Zvezda.

b) Déli csoport:
 Szeptember 8: Radnicski—Jupiter, Dusan Szilni—Bánátszkarlováci SK, BAK—Viktoria, Herz SK—Vojvodina. Szeptember 15: Viktoria—Herz SK, Vojvodina—BAK, Jupiter—Dusan Szilni, B. Karlováci SK—Radnicski. Szeptember 22: Vojvodina—Viktoria, Dusan Szilni—Radnicski, BAK—Jupiter, Herz SK—Bánátszkarlováci SK. Szeptember 29: Radnicski—Herz SK, Dusan Szilni—BAK, Jupiter—Vojvodina, Bánátszkarlováci SK—Viktoria. Október 6: Viktoria—Jupiter, Vojvodina—Bánátszkarlováci SK, BAK—Radnicski, Herz SK—Dusan Szilni. Október 13: Dusan Szilni—Vojvodina, Viktoria—Radnicski, Jupiter—Herz SK. Október 20: Radnicski—Vojvodina, Dusan Szilni—Viktoria, Herz SK—BAK. Október 27: Bánátszkarlováci SK—Jupiter, November 3: BAK—Bánátszkarlováci SK.

Rövid sport hírek

A Livnicsár-serlegtorna holnapi műsora: a Trgovacski-pályán reggel 8 órakor Livnicsár—Dunav, utána Szlávia—ZsAK, Petrovaradinban délután, fél 6 órakor Jelasics—NFK.

A noviszádi Vojvodina holnap délután a jabukai Jugoszlávia elleni ligamérkőzésre így áll fel: Platz — Majtány, Popescu — Haasz, Pozsega, Bozsics — Medarics, Marjanovics, Rogics, Mihajlovics és Welker. Abban az esetben, ha Pozsega nem játszhat, Zsifkovics Lázár, az ingyijai ZsSK volt játékosa helyettesíti. A Vojvodina—Jugoszlávia mérkőzés előtt NAK—Radnicski barátságos előmérkőzés lesz.

Zágrebban a szusáki Viktoria 72:37 arányu fölényes győzelmet aratott a Zágzebi PK uszó-csapata ellen. A vízilabda-mérkőzést a szusáki együttes 2:0 arányban nyerte. Ezt a mérkőzést különben a szabályos idő letelte előtt fújta le a játékvezető, mert a kiállított szusáki játékosok nem akarták elhagyni a medencét.

Beograd válogatott ifjúsági csapata holnap délután barátságos mérkőzést játszik Szmederevszka Palánkán, ellenfele az SK Jaszenica lesz.

A Bácska—Ferencváros mérkőzés miatt a szubotici bajnoki mérkőzések egy részét holnap délelőtt rendezik meg, a SzAND-pályán. A mérkőzések sorrendje: délelőtt 9 órakor Bohémia—Zrinyszki, utána SzMTC—Dulcisz. A harmadik, Bunyevac—Sport bajnoki mérkőzés valószínűleg előmérkőzés lesz délután a Bácska—Ferencváros találkozóra.

Magyar-olasz vízilabda-mérkőzés lesz ma Budapesten, a három ország válogatott tornája keretében. Holnap a magyar—német mérkőzés kerül sorra. Mindkét mérkőzést uszós számok egészítik ki.

Johnsson svéd atléta Stockholmban 8 perc 9 mp-re javította a 3.000 m sikfutás világcusát. (A régi világcus: Hockert, 8:14.8).

A budapesti Elektromos-pályán ma este Elektromos—Kispest középdöntő mérkőzés lesz a Szent István Kupáért.

Hivatalos NAK-kezelvények. A holnapi mérkőzésekre az alább felsorolt játékosok megjelenését kérjük. Délelőtt 9:15 órakor az állomáson: Mojzes, Kovács, Lerch I, Matheisz, Vinnai, Fehér, Lerch II, Szénásy, Bódy, Thurzó, Fábán, Willner és Bartha. Ez a csapat Bácsopolára utazik. — Délután két órakor a NAK-pályán: Erdős, Pázmány, Lakatos, Sovlyanszki, Kazinczy, Kurucz, Ruhmann, Tickmayer, Kantardzics, Lukanics, Szilbaski, Lukanics II, Rankovics és Nasincsanin. Ez a csapat a Karagyorgye-pályán játszik a Radnicski ellen. — Reggel 8 órára a pályán: Bogesics, Sánta, Nagy, Mókus, Fülöp, Nasincsanin, Szsek, Tóth, Schmidt, Máriási, Virág, Hegedűs, Kovács és Milics. — A vezetőség.

Futball-eredmények

Kragujevac: Jugoszlávia (Beograd)—Szlávia 6:0 (1:0), barátságos, 3.000 néző. Góllövők: Szavics (2), Gyajics, Drenovac, Csábrics és Atanackovics.

Pancevo: Isztra (Beograd)—Jedinstvo 12:1 (5:0), barátságos, játékvezető Kovács.

Bezdán: Sport (Szombor)—BSE 2:1 (1:0), barátságos.

Szófia: Spartak—Városi válogatott 7:1 (4:1), nemzetközi mérkőzés, 12.000 néző. Az oroszok második bulgáriai mérkőzésüket is fölényesen nyerték.

Szplit: Hajduk—Szlávia (Oszijek) 6:1 (4:0), horvát ligamérkőzés, játékvezető Visnyics.

Zágreb: Gragyanszki — Alsözvetégi válogatott 4:0 (4:0), barátságos.

Zágreb: Zsleznicar — Szlávia (Varazdin) 1:0 (0:0), horvát ligaminősítő. — Vasárnap Varazdinban visszavágó mérkőzés lesz, a végső győztes bejut a Horvát Ligába.

Portugál—brazil—magyar történelmi és kulturális kapcsolatok

Budapestről jelentik: Most 800 éve, hogy a portugál királyság megszületett és 300. évfordulója annak, hogy Portugália függetlenítette magát Spanyolországtól. Az anyaország és a hatalmas portugál gyarmatvilág valamennyi egyházában megtartott istentisztelettel kezdődött a 1940. év emlékünnepeinek sorozata. A primási székesegyházban celebrált ünnepi mise után felkeresték Portugália alapítóinak Don Henrik grófnak és Donna Teréziának sírját.

Itt kapcsolódik be Magyarország szerepe a portugál jubileumba, mert a hagyomány szerint a portugál királyság megalapítója Henrik gróf, «másodsülött fia» volt a magyar királynak. «Portugália utolsó uralkodóháza» pedig, amely II. Manuel királlyal 1915-ben Londonban kihalt, ugyancsak magyar eredetű volt. Camoens, a portugál történelem énekes, mint hadverő híres magyart dicsőíti portugália magyar alapítóját. Hogy melyik magyar királynak volt leszármazottja Imre, vagy Henrik herceg, hallgat a krónika. Az első portugál dinasztia később rokonságba került az Árpádok családjával. Portugáliai Szent-Erzsébet II. Endre királynak volt dedunokája és

különösen magyarországi Szent Erzsébettel való rokonsága mutatnak rá az összes források.

Imre herceg fiát, Alfonzot hálás népe, amikor 1140-ben a mórok felett diadalmaskodott, királlyá választotta. Ő foglalta el Lisboát, a mai fővárost. A második nagy magyar kapcsolat, amely Portugáliát Magyarországhoz fűzi, a «magyar dinasztia» volt. Ugyanis a törökverő felvidéki Koháryaknak volt leszármazottja Koháry Ferenc herceg, akinek egyetlen leányát, Antonia hercegnőt 1815-ben Szász Ferdinánd vezette oltárhoz. E frigynak volt gyermeke császári és szitnyai Koháry Ferdinánd, Koburg hercege, aki 1833-ban nőül vette II. Mária portugál királynőt s egy év múltával, fia születésekor a portugál alkotmány értelmében

Portugália királya lett.

Utóda jellegzetesen magyar típusok, zömök, izmos alakúak, szőghajuk voltak. A portugál királyság utolsó bélyegeiről valóságos magyar arcok tekintenek reánk. — írja Pálóczi Edgár.

— A tengelypolitika révén a földrajzi távolság ellenére szoros érdekközösségbe jutottunk egy Spanyolországgal, mint Portugáliával s tekintettel arra, hogy a délamerikai spanyol és portugál államok sok tekintetben anyaországaikhoz igazodnak, mindezen kapcsolatok új irányokat szabnak a magyar-spanyol s magyar-portugál összeköttetések felé annál is inkább, mert egy a 38 milliónyi népességet számláló Braziliában, mint a 100 milliónyi Spanyol-Amerikában többszáz ezer magyar honfitársunk él, akik ugyszólván valamennyien állandóan közreműködnek mindezen országoknak Magyarországgal való gazdasági, kulturális, idegenforgalmi kapcsolatainak érdekében.

FIAT **AUTO UNION**
DKW WANDERER
AUDI-HORCH
PIRELLI-AUTOGUMI
 AUTO AKCIÓKÉSZÉK ÉS FELSZERELÉSEK
AUGUST KUTALEK-NOVIŠAD
 KRALJA PETRA II. UJ. TELEFON 31-00
WARTA **ACCUMULATOR** **WALVOLIN** **AUTO-OLAJ**
 BUNDO NYOLC ÉS HÁZSÁZSÁZS AUTOKBAM

KÜLFÖLDI TÖZSDEZÁRLATOK

Zürich: Beograd 10, London 1767.50,
 Newyork 439, Milánó 2217.50, Berlin
 175.37, Szófia 525 Bukarest 2.25.

Félarú utazás Budapestre

és vissza

ügy a jugoszláv, mint a magyar vasufakon!

INGYENES MAGYAR VIZUM UTAZÁS ELŐTT SZERZENDŐ BE!

Ajánlatos, hogy a Budapestre utazni kívánók utleveleiket az ingyenes vizummal való ellátás céljából mielőbb a beográdi m. kir. követség utlevélhivatalához, vagy a zágrebi m. kir. konzulátushoz eljuttassák. Ez alkalommal kezelési díj címén 34 dinár, vásárigazolvány fejében 50 dinár és visszaküldési portó küldendő be.

Tartózkodási engedélyt Budapesten ingyenesen adnak ki.

Kedvezményes beutazás Budapestre: 1940 augusztus 26-tól szeptember 16-ig. Visszatutazás: 1940 szeptember 5-től szeptember 26-ig.

AZ UTAZÁSHOZ JUGOSZLÁV UTLEVEL SZÜKSÉGES

A jugoszláv vasutakon a magyar határig a vasútjegy teljes árát kell megfizetni. A jegyet meg kell őrizni, mert a visszautazás a jeggyel teljesen ingyen eszközölhető. A magyar vasutakon úgy az oda, mint pedig a visszautazás során félarú jegyet kell váltani.

A budapesti Őszi Vásár 1940 szeptember 5-től szeptember 16-ig tartatik meg.

A vásárlás céljaira dinárt kivinni nem lehet. A vásárlásra szánt összegek bármely jugoszláv felhatalmazott pénztintézetnél helyezendők letétbe, s a letétigazolványok alapján azok értéke Budapesten pengőben bocsáthatnak rendelkezésre.

A vásárigazolványokat a Vásár ideje alatt a Vásár területén le kell belyegeztetni.

A Vásárral kapcsolatban mindenemű vasútjegy a Putnik, Fruska Gora és Waggon Lits Utazási Irodáknál, ingyenes magyar vizum és vásári igazolványok a beográdi magyar követségen és a zágrebi magyar konzulátuson, bővebb felvilágosítások a beográdi Magyar Kereskedelmi megbízottnál (tel.: 21863) és a Magyar Külkereskedelmi Hivatal beográdi Kirendeltségénél (Njegusova 28/a, telefon 26-265) kaphatók. 2084

KÜLÖNBSÉG

— Mi a különbség egy mindeneslány és egy kigyó között?
 — ???
 — A mindeneslány Maris, a kigyó pedig mar is.

APRÓHIRDETÉSEK

egy hétköznap, mint vasárnap egy szó 1.— dinár, vastagbetűs 2.— dinár. A legkisebb apróhirdetés ára 12.— dinár. Hirdetéseket a másnapi lapra délután 3 óráig, szombaton déli 12 óráig vesszünk fel. A hirdetési adó a hirdetőfelet terheli.

VII.

»Mindent megmond e két szó — NÖVENYHARMAT ez erjő!« Ára patikákban, boltokban 14 dinár. 1879

ALLAST KERES

NÉMET és szerb nyelvben tökéletes gyors és gépirónó, önálló levelező állást keres. Meghívásokat »szorgalmas« jellegre a kiadóban kérünk. 4718

APOLONÖNEK ajánlkozik intelligens leány, nem gyakorlattal, egyelőre fizetés nélkül. Jelige: »Magánkorház«. 4709

JÓ CSALÁDBÓL való 34 éves jómegjelenésű nő házvezetői állást keres idősebb magányos urnál. Beszél magyarul és horvátul. Vidékre is elrenne, esetleg pusztára. Gazdaságot szereti. Szíves megkereséseket: »Munkaszerező« jelleggel a kiadóhivatal továbbít. 4733

ELADÓ

Álló dugattyus szivattyú, ocsón eladó, falra szerelhető mészfécolos szívó egy és negyedcolos nyomócső csatlakozáshoz előtét-tengellyel és a hozzávaló szíjtárcsákkal. Megtekinthető: Noviszád, Nkola Tesla u. 7. 4661

ALKALMI VÉTEL! Piac közvetlen közelében, sürgősen eladó telek, 13 méter fronttal, rengeteg felhasználható épület anyaggal 150.000 dinárért. Kitiűnő tőkebefektetés. »Ingatlanforgalmi Iroda«, Noviszád, Zselyeznicska 1. 4730

SZÉP CSALÁDI HÁZ: 2 szoba, konyha, csukott folyosó és mellékhelyiségek, 260 négyzetméter gyümölcsfákkal beültetett kerttel eladó. Bővebbet: Noviszád, Obor 444. 4640

KIADÓ

LAKÁS KIADÓ! Három szoba, hall, előszoba, fürdőszoba és az összes mellékhelyiségek, szeptember 15-től. Cím a kiadóban. 4736

KERESLET

ÖNÁLLÓ villanszerelő segédet felvesszék. Vízvezeték szereléshez értő előnyben. Ugyanott tanonc felvétetik. Róbar Lázár, Noviszád, Kralya Aleksandra 7. 4732

Nem éri kár

az építkezések alkalmával, ha a most megjelent 130 oldalas

Hogyan építsünk? A gazda építkezése

című könyvet beszerzi. — A könyv a Jugoszláviában eddig megjelent magyar szakirodalom legértékesebb darabja. A nagyszerű könyv 80 ábrával, linom famentes papíron készült s ára a mai viszonyok mellett nagyon olcsó, csak: 40.— dinár. Megrendelhető: A MUNKA kiadóhivatalában, Szabotica, Kr. Aleksandra 5. A pénz előre beküldendő, a könyvet portómentesen, ajánlva küldjük vidékre is.

MEGVÉTELRE KERESÉK. 1 tésztagasztógépet 2 küblivel, egy morzsdarálót, egy osztógépet luxussüteményhez. Monasevics, Noviszád, Pasiceva 9. 4729

KÉT FIATAL molnár-segédet azonnlra felvesz »Unio« malom, Temerin. 4739

KÜLÖNFÉLE

ELVESZETT tegnap délután a Kralya Petra II. utcában egy csikos női táská, igazolvánnyal és kevés pénzzel. A becsületes megtaláló sziveskedjek legalább az igazolványt eljuttatni: Beier, Noviszád, Gajeva 13 sz. alá. 4738

PAPI HÁZBAN, közvetlenül a tenger partján, papok, esetleg világi urak is, kaphatnak lakást nap 10 dinárért személyenként. Magyarul is beszélünk. Középen olcsó és jó vendéglők. Cím a kiadóhivatalban. 4698

DR. FILIPON CREM a legjobb és legelterjedtebb nappali krém. Kapható: gyógyszerárakban, drogériákban, illatszertárakban és kereskedésekben. APOTEKA KÜCHLER, VRSAC. 2474

TÖZSDE

BEGRÁDI ÉRTÉKTÖZSDE

Devizák: (kinálat — kereslet dinárokbán) + 23.5% prim. Augusztus 16.

London (egy font) 180.91—177.71, Newyork (100 dollár) 4485—4425, Genf (100 svájci frank) 1020.74—1010.74, Szabolnik (100 drachma) magánkliring 38.35—37.65, Newyork magánkliring 5520—5480, Berlin magánkliring 1490—1470.

Allampapírok: 7%-os stabilizációs kölcson 93.50, 7%-os külföldi kölcson 94. 2 és fél %-os Ratna steta 444—442, kötés 443, 6%-os bégluk 76—75.50, kötés 75.75, 6-os dalmát agrár 69.75—69. Részvények: Narodna banka 7800.

SZOMBORI TERMÉNYTÖZSDE

Buza bácskai, szomborkörnyéki, 71 kilógramos 240.50, 72 kg-os 243, 73 kg-os 245.50, 74 kg-os 248, 75 kg-os 250.50, 76 kg-os 253, 77 kg-os 255.50, 78 kg-os 260.50, 79 kg-os 263 és 80 kg-os 265.50. — Árpa szomborkörnyéki és szeremi 265—270, bácskai, tavaszi 225—230, baryanai 330—335. — Zab, bácskai és szeremi 255—260. — Liszt bácskai és básnáti 0-ás 425—440, a többi változatlan.

Reggeli Újság

Uredništvo i administracija
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Noviszád, Kr. Petra II. (Futoski put) 50
 Telefon: 21—37, 6jél 20—58
 Felelős kiadó: André Dezaš
 A kiadóhivatal levelezési vezetéke: Elazsek Ferenc
 Pretplata — Előfizetés:
 Egy hóra . . . . . 28.— dinár
 (kihordó útján 30 din.)
 Három hóra . . . . . 80.— dinár
 (kihordó útján 86 din.)
 Félévre . . . . . 160.— dinár
 (kihordó útján 172 din.)
 Izzasi svakodnevno - Megjelenik naponta
 Post.čekovni račun — Postacselekszámia:
 Beograd, 59.754, Zagreb, 46.692